

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

**Vývoj teritoriální okupace Západního břehu
od roku 1967 po současnost**

Bakalářská práce

Iva Skaláková

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

**Vývoj teritoriální okupace Západního břehu
od roku 1967 po současnost**

Bakalářská práce

Iva Skaláková

Vedoucí práce:

Mgr. Ivan Ramadan

Katedra Blízkovýchodních studií

Fakulta Filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že práci jsem zpracovala samostatně a použila pouze uvedené prameny a literaturu.

Plzeň, duben 2013

Na tomto místě bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce Mgr. Ivanu Ramadanovi za pomoc, ochotu a velkou trpělivost při zpracování této práce.

Obsah:

1 ÚVOD	1
2 IZRAELSKO – PALESTINSKÁ HISTORIE.....	3
2.1 Izraelsko-arabský konflikt	3
2.2 Období vedoucí ke vzniku Izraele.....	3
2.2.1 Sionismus.....	3
2.2.2 Židovské osídlování Palestiny	4
2.2.3 Britský mandát Palestina (1920 – 1948)	5
2.2.4 Plán OSN na rozdělení Britského mandátu	7
2.3 Vznik státu Izrael a první arabsko-izraelská válka	8
2.4 Události po roce 1948.....	9
2.4.1 Suezská krize	10
2.4.2 Fatah a OOP	10
2.4.3 Šestidenní válka.....	11
2.4.4 Říjnová Jom-Kippurská válka a mírový proces	12
2.4.5 Izraelská agrese v Libanonu	14
2.4.6 První intifáda	15
2.4.7 Vyhlášení palestinského státu.....	16
2.4.8 Mírové procesy 90. let.....	16
2.4.9 Rok 2000 a Druhá intifáda	17
2.4.10 Události nového milénia	18
3 VNITŘNÍ SITUACE IZRAELE.....	20
3.1 Politická situace v návaznosti na palestinskou otázku.....	20
3.2 Izraelská společnost a palestinská otázka	21
4 VÝVOJ OSADNICTVÍ NA ZÁPADNÍM BŘEHU OD ROKU 1967	22

4.1 Období 1967 – 1977	22
4.1.1 Allonův plán a následující plánování	22
4.1.2 Role Guš Emunim	24
4.2 Období 1977 - 1992	25
4.2.1 Droblesův plán	26
4.2.2 Šaronův plán	26
4.2.3 Stotisícový plán	27
4.3 Období od uzavření mírových dohod z Oslo po současnost	28
5 ZÍSKÁVÁNÍ PŮDY NA ZÁPADNÍM BŘEHU	32
5.1 Zabírání půdy pro vojenské účely	32
5.2 Zestátnění půdy.....	33
5.3 Vlastnictví nepřítomné osoby	34
5.4 Vyvlastňování území pro veřejné potřeby.....	35
6 OTÁZKA VODNÍCH ZDROJŮ ZÁPADNÍHO BŘEHU	36
7 VÝSTAVBA SEPARÁTNÍCH KOMUNIKACÍ	38
7.1 Struktura a umístění separátních komunikací	38
7.2 Izraelské vojenské check-pointy	40
7.3 Následky výstavby separátních silnic a check-pointů	41
8 VÝSTAVBA BARIÉRY	42
8.1 Umístění bariéry a její struktura	42
8.2 Následky výstavby bariéry	43
9 JERUZALÉM PO ROCE 1967	46
9.1 Výstavba a rozšiřování Jeruzaléma.....	46

9.2 Demolice domů v Jeruzalémě.....	48
9.3 Větší Jeruzalém.....	49
9.4 Separační bariéra kolem Východního Jeruzaléma.....	49
10 PORUŠOVÁNÍ MEZINÁRODNÍCH KONVENCÍ.....	52
10.1 IV. Ženevská úmluva z roku 1949.....	52
10.2 Haagské konvence z roku 1907.....	53
10.3 Mezinárodní lidská práva.....	54
10.3.1 Právo na sebeurčení.....	54
10.3.2 Právo na svobodný pohyb.....	55
10.3.3 Právo na životní standard.....	56
10.3.4 Právo na vlastnictví.....	57
11 ZÁVĚR.....	58
12 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	61
13 RESUMÉ.....	67
14 PŘÍLOHY.....	68

1 ÚVOD

Izraelsko-palestinský konflikt je již několik desetiletí považován za jeden z nejpálčivějších problémů Blízkého východu. Tento konflikt, stále nevyřešená otázka palestinského sebeurčení má značný vliv na vývoj regionu Blízkého východu. Jedna z markantních otázek vleklého sporu se týká teritoriální proměny okupovaného území Západního břehu Jordánu, a to především vzhledem k aktivitám státu Izrael.

S ohledem na fakt, že zvolené téma je kontroverzní, bude práce pojednávat o vývoji izraelské teritoriální okupace Západního břehu Jordánu na základě faktů a dokumentů mezinárodního práva, nikoliv na základě ideologických východisek jedné, či druhé strany konfliktu.

Volba tématu této bakalářské práce nebyla náhodná. Při výběru jsem se snažila zohlednit právě aktuálnost a komplikovanost problému, jemuž jsem chtěla porozumět. V neposlední řadě jsem také chtěla upozornit na faktické důsledky izraelské okupace Západního břehu, které mají dopad především na realitu běžné palestinské populace.

Práce nás seznámí s příčinami a vývojem teritoriální okupace Západního břehu Jordánu od roku 1967. Pro správné pochopení konfliktu je nutné se obeznámit i se společnou židovsko/izraelsko-palestinskou historií sahající v moderní době do 19. století. V té době vzniká *sionismus*, jehož praktické uplatnění způsobilo problémy arabské populaci, a také mělo de facto za následek zrod uvedeného sporu. Historické pozadí izraelsko-palestinského konfliktu s jeho nejdůležitějšími mezníky je předmětem druhé kapitoly. Kapitola třetí se zabývá stručným nástinem vývoje izraelské politiky a společnosti s ohledem na palestinskou otázku, jež je pro stát Izrael velice podstatná. Ve zbylých sedmi kapitolách bude představeno vlastní téma bakalářské práce – vývoj teritoriální okupace Západního břehu Jordánu od roku 1967, který se týká zejména budování osad a osadnické politiky Izraele, metod získávání půdy na Západním břehu, otázky vodních zdrojů, výstavby separátních izraelských

komunikací a bariéry. Zmíněné izraelské aktivity mají rozsáhlý vliv na teritoriální proměnu okupovaného území Západního břehu. Jejich legálnost z pohledu mezinárodních úmluv a práv je zmíněna v kapitole poslední.

Cílem práce je zjištění dopadů izraelské teritoriální okupace Západního břehu na současnou situaci dlouholetého konfliktu a rovněž naznačení směru, kterým se může izraelsko-palestinský konflikt do budoucna ubírat. Pokusím se také odpovědět na otázku, zda je možné jej za současných okolností vůbec úspěšně vyřešit a dospět k vytvoření nezávislého palestinského státu.

Co se týče formální stránky práce - bibliografické odkazy a citace dokumentů se řídí dle ČSN ISO 690 (01 0197) platné od 1. dubna 2011. Transkripce arabských jmen a zeměpisných názvů je užitá dle klíče českého orientalisty pana Prof. Luboše Kropáčka, uvedeného v knize „Duchovní cesty islámu“.¹ V textu se mnohokrát setkáme se slovem „Židé“ psané pouze s velkým „Ž“, a to z důvodu vyvarování se klasifikace na náboženské židy a etnické Židy.

¹ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad, 2011. ISBN 978-807-0219-256.

2 IZRAELSKO – PALESTINSKÁ HISTORIE

2.1 Izraelsko-arabský konflikt

Bylo by velice mylné domnívat se, že tento spor je zde od nepaměti a pramení z věčného nepřátelství mezi Araby a Židy. Arabsko-islámská společnost neměla podobné tendence jako křesťanská Evropa, která se na židovském obyvatelstvu často dopouštěla rasové a kulturní diskriminace.² Naopak, muslimská společnost uznávala křesťany a Židy jako „lid knihy“, a také jim přiřkla status *dhimmi*, který jim, mimo jisté povinnosti, zaručoval svobodu vyznání.³

2.2 Období vedoucí ke vzniku Izraele

2.2.1 Sionismus

Novodobý židovský nacionalismus – *sionismus* měl své ústředí v Evropě, která byla v 19. století zmítána antisemitismem. S prvními myšlenkami na vytvoření životaschopné židovské komunity v Palestině, která by ochraňovala její příslušníky před útlaky a pogromy, přišel filantrop *Sir Moses Montefiore* (1784 – 1885).⁴ Koncem 70. let 19. století začaly vznikat spolky *Chovevej Sion* (Milovníci Sionu), které se šířily po celém světě, kde hlásaly sionistickou osvětu.⁵

Sionističtí průkopníci a spolky neměli zatím ve světě velkou prestiž. Vydobyl ji až *Theodor Herzl* (1860 – 1904), a to hlavně díky tomu, že sionismus zpolitizoval. V knize s názvem *Der Judenstaat* (Židovský

² MENDEL, M. *Židé a Arabové: dialog idejí a zbraní*. Prachatice: Nakl. Rovina, 1992. ISBN 80-900810-3-7. s. 20.

³ ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister, 2007. ISBN 978-80-87029-16-9. s. 19.

⁴ SACHAR, H. M. *Dějiny státu Izrael: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Praha: Regia, 1999. ISBN 80-902-4844-6. s. 40, 25-29.

⁵ SACHAR, H. M., ref. 4., s. 30-31.

stát) referoval své sionistické vize o založení židovského státu, který by se mimo Palestinu mohl nacházet například i v Argentině.⁶ Na tomto faktu je dobře vidět, že jeho pojetí sionismu nebylo spjato ani tak s duchovní složkou, jako spíše orientováno na praktické hledisko věci. Dalším jeho významným počinem bylo založení *Světové sionistické organizace*. Herzlovo snažení vyústilo v srpnu 1897 uspořádáním Prvního sionistického kongresu v Basileji. Tehdy byl přijat tzv. *Basilejský program*: „*Sionismus usiluje o založení veřejně a legálně získané domoviny v Palestině pro židovský lid.*“⁷

2.2.2 Židovské osidlování Palestiny

V 18. století Palestinu obývalo kolem 5 000 Židů. Bylo to nepatrné číslo v porovnání s tím, kolik jich žilo v diaspoře a v porovnání s arabskou populací čítající 300 000 obyvatel.⁸ Pod tíhou židovských pogromů (např. v Rusku v roce 1881) a evropského antisemitského smýšlení se do Palestiny, která byla na konci 19. století stále pod správou Osmanské říše, začali stěhovat židovští imigranti. Ti následně zakládali různé usedlosti na pozemcích, které odkoupili od arabských vlastníků žijících převážně v cizině. Pozemky byly často prodávány pod cenou, čehož Arabové později litovali.⁹ Jak uvádí *Acham Haam*, významný představitel tzv. kulturního sionismu, zaběhlá stereotypní myšlenka, že sionisté obsazovali řídké osídlenou zemi s dostatkem volné půdy, byla mylná. Jednalo se o území již obsazené a obdělávané domorodým etnikem.¹⁰ Osmanský sultán *Abdulhamid II.* byl žádán o oficiální povolení

⁶ CHAPMAN, C. *Čí je země zaslíbená?: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Praha: Volvox Globator, 2003. ISBN 80-720-7507-1. s. 55.

⁷ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 56. Po tomto kongresu následovaly další (1897-1901, 1903-1913, 1921-1939), ale žádný už nebyl tak proslavený, jako tento.

⁸ ČEJKA, M., ref. 3., s. 26.

⁹ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 59.

¹⁰ *O podstatě izraelsko-palestinského konfliktu*. Dostupné z:

<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/sadi-shanaah.php?itemid=11240>. 11. 12. 2012.

pro židovské osidlování země. I přes fakt, že sionistům nevyhověl, přistěhovaleckým vlnám nebránil, jelikož jim nepřikládal velký význam.¹¹

K židovskému přistěhovalectví docházelo v několika vlnách, které se nazývají *alije*. Od roku 1882 do vzniku státu Izrael v roce 1948 proběhlo celkem sedm alijí. Z počátku se jednalo o příslušníky hnutí Chovevej Sion, poté hlavně o Židy z východní Evropy v reakci na antisemitismus. Nejpočetnější do roku 1948 byla pátá alija, která přivedla do Palestiny uprchlíky prchající před nastupujícím nacismem v Německu. Největší alija, tvořená více než 600 000 imigranty, proběhla po vytvoření státu Izrael v roce 1948. Poslední přistěhovalecká vlna nastala po rozpadu Sovětského svazu.¹²

Prvotní židovské osidlování země arabské populaci obzvlášť nevadilo. Arabové se na počátku 20. století zaměřovali zejména na odstranění osmanské nadvlády. Do popředí se dostávalo nacionalistické cítění usilující o vlastní samostatný arabský stát.¹³ Židé byli po staletí arabskými „přáteli“, proto Arabové nevnímali z jejich strany žádnou hrozbu. Jen těžko chápali, proč tito židovští držitelé odkoupené půdy začali palestinské území prohlašovat za svou vlast a prosazovat na ní své zájmy.¹⁴

2.2.3 Britský mandát Palestina (1920 – 1948)

Během I. světové války země Dohody považovaly Osmanskou říši jako budoucí poraženecký stát. Již roku 1916 vznikla *Sykes-Picotova dohoda* o poválečném rozdělení Osmanské říše na britskou a francouzskou sféru vlivu, která ve finálních úpravách Britům přislíbila

¹¹ MENDEL, M., ref. 2., s. 19.

¹² ČEJKA, M., ref. 3., s. 26-27.

¹³ ČEJKA, M., ref. 3., s. 27.

¹⁴ MENDEL, M., ref. 2., s. 21.

právo na Palestinu a další území.¹⁵ Dohoda byla zveřejněna po válce a vyvolala výrazné pobouření mezi Araby, kteří přispěli k vítězství Británie na Blízkém východě. Bojovali na straně Británie především pro to, že jim byla od britské vlády přislíbena pomoc při budování arabského státu.¹⁶ V obavě, že *Sykes-Picotova dohoda* nebude dostatečnou zárukou pro britské zájmy v Palestině, byla roku 1916 vydána *Balfourova deklarace*, která přislíbila Židům jejich domovinu. Tímto činem si chtěla Británie naklonit Židovstvo.¹⁷

Roku 1919 se konala *Versailleská mírová konference* vítězných mocností, která rozhodla o poválečném uspořádání světa a řešila i osud bývalých arabských provincií Osmanské říše. Následná *Konference v San Remu* v roce 1920 definitivně rozdělila mandáty mezi Británií a Francií.¹⁸ Británie měla spravovat Palestinu, Zajordánsko, Mezopotámii a Francie Sýrii a budoucí Libanon. Britská vláda podporovala židovské přistěhovalce do Palestiny, neboť doufala, že jednoho dne budou sionisté schopni vládnout v oblasti sami.¹⁹ Velké židovské imigrační vlny vyvolaly odpor Arabů a od 20. let 20. století začaly první židovsko-arabské násilné střety.²⁰ Sionisté si byli vědomi, co svým osidlováním způsobují, to dokazují slova *Davidy Ben Guriona*, budoucího premiéra Izraele: „*My jsme agresory a oni se brání... Palestina je jejich, protože v ní bydlí, zatímco my tam chceme přijít a usadit se. Oni to vidí tak, že jim chceme vzít jejich zemi.*“²¹

Mezi lety 1936 – 1939 probíhaly arabské revolty, které byly namířeny nejen proti Židům, ale také proti britské nadvládě.²² Pro utišení situace byla vytvořena roku 1937 *Peelova komise*, která doporučila rozdělit mandát na dva celky, a to na židovský a arabský. Jelikož toto

¹⁵ SACHAR, H. M., ref. 4., s. 105.

¹⁶ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 67.

¹⁷ SACHAR, H. M., ref. 4., s. 111-115.

¹⁸ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 25.

¹⁹ HOURANI, A. H. *Dějiny arabského světa: od 7. století po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-807-4220-593. s. 328.

²⁰ ČEJKA, M., ref. 3., s. 42-47.

²¹ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 15.

²² ČEJKA, M., ref. 3., s. 48.

rozdělení nebylo Araby přijato a situace se nijak neuklidňovala, byla za dva roky vydána tzv. *Bílá kniha*, která omezila především židovské přistěhovalectví, nákup půdy a mimo jiné hovořila o vytvoření vlády s arabskou většinou.²³ V době II. světové války bylo takovéto rozhodnutí pro Židy katastrofální. Ze strany Británie se jednalo o pragmatické rozhodnutí. Je zřejmé, že v průběhu obou světových válek se Britům arabská přízeň jevila jako výhodná.

Během II. světové války se arabsko-židovské vztahy ještě více přiosťrovaly. Neutěšená situace byla také ztěžována aktivitami sionistických radikálů sdružených v organizacích *Lechi* a *Irgun*²⁴, které v poválečné době organizovaly protibritské akce. K eskalaci došlo roku 1946, kdy Irgun vyhodil do povětří jihozápadní křídlo hotelu Král David, kde v té době bylo vedení britské administrativní správy v Palestině. Britové očividně neměli situaci pod kontrolou a ani britská jednání s Araby a Židy nebyla úspěšná. Pod tíhou těchto událostí se Britové rozhodli „břemene“ zbavit a otázku Palestiny roku 1947 předložili Organizaci spojených národů.²⁵

2.2.4 Plán OSN na rozdělení Britského mandátu

Do roku 1947 bylo v Palestině kolem 31 % židovské populace a jejich vlastnictví půdy se vyvíjelo následovně:

rok 1918 – vlastnili 2 % půdy

rok 1935 – vlastnili 5,5 % půdy (z toho 12 % obdělávané půdy)

*do roku 1947 – vlastnili 6 % půdy.*²⁶

²³ HOURANI, A. H., ref. 19., s 329.

²⁴ *Irgun* – militantní organizace revizionistického křídla sionistů odštěpená od Hagany. Jejím ideologickým vůdcem byl Vladimír Žabotinsky. *Lechi* – ultranacionalistická, kriminální a extrémně protibritská skupina, která se odštěpila od Irgunu. Byla vedená Avrahamem Sternem, díky tomu ji Britové nazývaly „Sternův gang“.

²⁵ ČEJKA, M., ref. 3., s. 58-65.

²⁶ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 28.

Zvláštní komise OSN – UNSCOP²⁷ vytvořená speciálně pro vyřešení izraelsko-palestinského konfliktu se většinově dohodla na vytvoření židovského a arabského státu:

- *Židovský stát, jenž by se rozkládal na 55 % území, by obývalo 509 780 Arabů a 499 020 Židů (tj. více Arabů než Židů).*
- *Arabský stát by zahrnoval zbývajících 45 % území a obývalo by ho 749 101 Arabů a 9 520 Židů.*
- *Jeruzalém a jeho okolí by se staly „mezinárodní zónou“.*²⁸

Židé toto rozhodnutí přijali, kdežto Arabové jej rezolutně odmítli - nechápali, proč zrovna oni mají platit svým územím za křivdy, které se na Židech dopustily ostatní národy a nikoliv Arabové.²⁹

2.3 Vznik státu Izrael a první arabsko-izraelská válka

14. května 1948 Britové z Palestiny odešli, stejného dne byl pak vyhlášen samostatný židovský stát Izrael. Ten byl ihned uznán SSSR a USA,³⁰ nikoliv však Palestinci a okolními arabskými státy. Ozbrojené síly Zajordánska, Sýrie, Libanonu, Egypta a Iráku na tento akt okamžitě vojensky reagovaly. První arabsko-izraelská válka proběhla od 14. května do 6. července 1948. Z konfliktu vyšel vítězně Izrael, který mimo území přislíbené OSN, zabral ještě dalších 21 %.³¹ 85 % arabské populace, která by se dostala pod izraelskou nadvládu, odešla nebo byla vyhnána a z 550 arabských vesnic na zmíněném území zbylo pouhých 121.³² Palestinští Arabové, kteří z jakéhokoliv důvodu opustili svou zemi, už neměli právo na návrat. To se projevilo v případě zabírání jejich opuštěné

²⁷ OSN UNSCOP - United Nations Special Committee on Palestine, nebo-li zvláštní komise OSN pro Palestinu vytvořená roku 1947 z důvodu vyřešení židovsko-arabského konfliktu v mandátu Palestina.

²⁸ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 29.

²⁹ MENDEL, M., ref. 2., s. 22.

³⁰ HOURANI, A. H., ref. 19., s. 355.

³¹ JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H. *Současný Blízký východ: politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. Brno: Barrister, 2011. ISBN 978-808-7474-457. s. 119.

půdy a majetku (podrobněji v kapitole č. 5.3). Uprchlíci se často stahovali do okolních arabských zemí, kde se stali jen další menšinou, která stála na okraji společnosti. „Arabští bratři“ neměli tendenci je do společnosti začleňovat a většinou to jediné, co pro ně udělali, byla výstavba uprchlických táborů.³³ Na druhou stranu, jejich nezačleňování do společnosti mělo svůj důvod - existence práva na návrat a požadavek na vytvoření palestinského státu.³⁴ Tyto požadavky by přestaly existovat, v případě, že uprchlíci by byli přijati jako plnoprávní občané daného státu. Palestinská otázka opět probudila arabský nacionalismus – „*Sjednocení Arabů je cestou k osvobození Palestiny*“. V budoucnosti se ale ukázalo, že tato „fráze“ měla vést hlavně ke sjednocení Arabů, než k vyřešení palestinské otázky.³⁵

O zbylé územní zisky se podělil Egypt a Zajordánsko: Západní břeh Jordánu včetně Východního Jeruzaléma byl anektován Zajordánskem, který ihned změnil jméno na Jordánsko a Egypt zabral pásmo Gazy. Palestinský stát nevznikl, a to i přes proklamované zájmy o osud palestinského lidu. Dalo by se říci, že Jordánsku šlo především o své vlastní zájmy. O tom svědčí i dřívější snahy krále *Abdalláha I.*, který navrhoval rozdělení území na sionistický a na arabský stát, který by se stal součástí Zajordánska.³⁶

2.4 Události po roce 1948

Po roce 1948 arabsko-izraelské války pokračovaly. Významnou roli sehrála *Suezská krize* v roce 1956, *Šestidenní válka* v roce 1967 a v roce

³² CHAPMAN, C., ref. 6., s. 30.

³³ MENDEL, M., ref. 2., s. 23.

³⁴ SCHULZE, K. E. *Arabsko-izraelský konflikt*. Brno: CPRESS, 2012. ISBN 978-802-6400-004. s. 24.

³⁵ MENDEL, M., MÜLLER, Z. *Svět Arabů*. Praha: Svoboda, 1989. ISBN 80-205-0030-8. s. 120.

³⁶ SCHULZE, R. *Dějiny islámského světa ve 20. století*. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-807-1082-842. s. 156.

1973 *Říjnová Jom-Kippurská válka*. Další konflikty nabyly pouze lokálního rázu, ale to neznamenal, že by měly menší razanci a důsledky.

2.4.1 Suezská krize

V okolních arabských zemích byla 50. léta 20. století ve znamení vnitřní politické nestability. Docházelo k různým převratům, jako byl například převrat Svobodných důstojníků v Egyptě roku 1952, díky němuž se o dva roky později k moci dostal *Džamál Abd an-Násir*. Izrael byl atakován polovojenskými nájezdy ze strany tzv. palestinských *fidájinů* (partyzáni).³⁷ Napjaté egyptsko-izraelské potažmo egyptsko-britsko-francouzské vztahy vygradovaly, když egyptský prezident Násir uzavřel Tiranskou úžinu vedoucí k izraelskému přístavu Ejlát při příležitosti znárodnění Suezského průplavu roku 1956. To vše způsobilo krizi v regionu, která vyústila v izraelsko-britsko-francouzskou operaci v Egyptě. Při této akci byl dobyt Sinajský poloostrov, pásmo Gazy a pro izraelské lodě byla otevřena Tiranská úžina. Na nátlak OSN a USA se uvedené tři útočící země musely stáhnout z dobytého území. Podmínkou Izraele však bylo, že Egypt na něj nebude útočit a uzavírat Tiranskou úžinu.³⁸

2.4.2 Fatah a OOP

Ke konci 50. let 20. století se státy v minulosti zainteresované do palestinského problému, věnovaly spíše vlastním záležitostem. V roce 1957 byla v Kuvajtu zformována skupina palestinského odporu s názvem *Fatah*. V čele stál *Jásir Arafat*, *Chalíl al-Wazír* a *Salah Chalaf*.³⁹ Počátek daleko důležitější formace se datuje až do roku 1964, kdy na summitu Ligy arabských států byla založena *Organizace pro osvobození Palestiny*

³⁷ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 25-30.

³⁸ ČEJKA, M., ref. 3., s. 100-101.

Suezský průplav byl do roku 1956 ve vlastnictví Británie a Francie.

³⁹ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 38.

(OOP).⁴⁰ Její cíl spočíval v „zorganizování palestinského lidu, a tím mu umožnit, aby mohl splnit svůj úkol – osvobodit svou vlast a samostatně rozhodovat o svém osudu“.⁴¹ Od počátku až do roku 1967 byla organizace především pod Násirovou kontrolou. Prvním představitelem OOP se stal *Ahmad aš-Šuqajrí* jmenovaný Násirem.⁴² O dva roky později se do jejího vedení dostal Jásir Arafat, který v něm setrval až do své smrti v roce 2004. V tomto roce byl pak nahrazen *Mahmúdem Abásem*, který se nachází v jejím čele dodnes.⁴³

2.4.3 Šestidenní válka

K dalšímu izraelsko-arabskému střetu došlo roku 1967 v tzv. *Šestidenní válce*. Tento konflikt měl významný dopad na územní změny, které nastaly po válce.

Jako příčina války se jeví zejména napjatá situace v regionu daná stažením jednotek OSN ze Sinajského poloostrova (byly přítomny od Suezské krize) a opětovným uzavření Tiranské úžiny. Nabízela se otázka, kdo zaútočí jako první, dne 5. června 1967 Izrael provedl preemptivní útok na koaliční jednotky států Egypta, Sýrie, Jordánska a Iráku. Po pár dnech Izrael nepříteli drtivě porazil, okupoval egyptský Sinajský poloostrov až k Suezskému průplavu, pásmo Gazy, Západní břeh Jordánu s Východním Jeruzalémem a syrské Golanské výšiny.⁴⁴

Do dnešního dne jsou důsledky této války považovány za fatální pro vývoj na Blízkém východě - především izraelská okupace dobytých území. V souvislosti se *Šestidenní válkou* Sovětský svaz, jako spojenec Egypta a Sýrie, rovněž utrpěl na prestiži. Naopak Spojené státy se od té

⁴⁰ Liga arabských států (LAS) – regionální organizace arabských států, která vznikla roku 1945 v Káhiře.

⁴¹ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 98.

⁴² SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 38.

⁴³ *Palestine Liberation Organization*. Dostupné z:

<http://www.infoplease.com/encyclopedia/history/palestine-liberation-organization.html>. 28. 12. 2012

⁴⁴ HOURANI, A. H., ref. 19., s. 406-407.

doby staly významným spojencem a ochráncem Izraele.⁴⁵ Pro židovský stát se jednalo o velkolepé vítězství a Izrael se nechtěl dobytého území v budoucnu vzdát. Dokladem je následná výstavba židovských osad na okupovaných územích a nerespektování *Rezoluce č. 242* vydané Radou bezpečnosti OSN. V hlavním bodě rezoluce její členové jednoznačně odmítli izraelské válečné územní zisky, trvali na izraelském stažení z dobytých oblastí a vzájemném respektování územní suverenity a integrity každým státem v oblasti.⁴⁶ Arabské státy zase odmítly uznání existence státu Izrael, což potvrdily na konferenci Ligy arabských států v Chartúmu téhož roku.⁴⁷

Ke konci 60. let minulého století, kdy v okolních arabských státech probíhaly národně demokratické revoluce, se palestinská společnost začala pomalu radikalizovat. Palestinci svoji situaci viděli jako problém národního práva na sebeurčení. Státy, které palestinské uprchlíky přijaly, do té doby neučinily výrazné kroky, jež by přispěly k vyřešení jejich problému. Palestinská společnost nabyla dojmu, že vyburcováním revolučního nadšení spustí celoarabskou revoluci. To však skončilo nezdarem, čehož byli důkazem krvavé boje v Jordánsku během tzv. *Černého září* roku 1970. Tehdy musel proti palestinským vzbouřencům zasáhnout i jordánský král.⁴⁸

2.4.4 Říjnová Jom-Kippurská válka a mírový proces

6. října roku 1973 tehdejší egyptský prezident *Anwar as-Sádat* a jeho spojenec Sýrie zaútočili na stát Izrael. Jejich cílem bylo navrácení Izraelem dobytého území z roku 1967. Izrael byl útokem naprosto

⁴⁵ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 42-43.

Spojené státy se začaly angažovat v oblasti také z důvodu vyrovnání bipolarity v regionu při sovětsko-americké Studené válce. Sovětský svaz měl značný vliv v Násirově Egyptě a Baasistické Sýrii. Spojené státy měly vliv v Izraeli.

⁴⁶ United Nations Security Council. *Resolution 242*. Dostupné z: <http://unispal.un.org/unispal.nsf/0/7D35E1F729DF491C85256EE700686136>, 28. 12. 2012.

⁴⁷ JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H., ref. 31., s. 120.

zaskočen, agresi nepředpokládal. Navíc na ni nebyl připraven, jelikož v tu dobu probíhal významný židovský svátek *Jom-Kippur* a stát Izrael nefungoval standardním způsobem. První dny se jevily úspěšněji pro arabskou koalici, ale Izrael arabský útok ustál a nakonec ve válce zvítězil. To hlavně za podpory Spojených států, které poskytly dodávku zbraní.⁴⁹ Ačkoliv dle faktů vyhrál Izrael, tak v obecném povědomí tomu tak nebylo: Izrael poprvé zakolísal a ztratil svůj status neohroženosti, naopak arabským státům prestiž stoupla.⁵⁰ Jom-Kippurskou válkou vzrostla také palestinská naděje na samostatný stát, který by byl výsledkem úsilí palestinského národa o sebeurčení.⁵¹ Na konci konfliktu se uplatnila tzv. *kyvadlová diplomacie*,⁵² a to za přičinění amerického ministra zahraničí *Henryho Kissingera*, která měla situaci ustálit. Jeho snahy vyústily k vydání *Rezoluce RB OSN č. 338*, která požadovala úplné zanechání bojů a přijetí *Rezoluce RB OSN č. 242*. Boje nakonec ustaly a Izrael se stáhl z části Golanských výšin.⁵³

Na konferenci LAS v Rabatu roku 1974 zároveň došlo k uznání OOP jako jediného legitimního představitele palestinského lidu.⁵⁴

Je možno konstatovat, že „nerozhodný“ výsledek války a Rezoluce č. 338 představovaly zrod egyptsko-izraelského mírového procesu, který vyústil, za velkého přičinění Spojených států, roku 1978 v Camp Davidu podepsáním mírových dohod. O rok později byla uzavřena egyptsko-izraelská smlouva. Egyptu byl vrácen Sinajský poloostrov a Izraeli byl garantován mír, plnohodnotné diplomatické vztahy, proplouvání Suezem a Tiranskou úžinou.⁵⁵ Na tuto dohodu měly v budoucnu navázat jednání mezi Egyptem a Izraelem, které by vedly k vytvoření autonomie

⁴⁸ MENDEL, M., MÜLLER, Z., ref. 35., s. 122-123.

⁴⁹ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 47-50.

⁵⁰ ČEJKA, M., ref. 3., s. 146.

⁵¹ MENDEL, M., MÜLLER, Z., ref. 35., s. 123.

⁵² Kyvadlová diplomacie – činnost velvyslance či diplomata spočívající ve střídavých návštěvách státu s cílem napomoci dosažení dohody mezi nimi.

⁵³ ČEJKA, M., ref. 3., s. 147.

⁵⁴ JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H., ref. 31., s. 120.

⁵⁵ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 53-59.

Palestinců na Západním břehu i v pásnu Gazy.⁵⁶ Po několika měsících bylo evidentní, že Izrael se těchto dvou území nevzdá, což dokládala i narůstající výstavba izraelských osad. Důsledkem této dohody byl fakt, že Egypt začal být v arabském světě považován za „zrádce“.⁵⁷

2.4.5 Izraelská agrese v Libanonu

Ke konci 70. let minulého století se do izraelských zájmů dostal Libanon, ve kterém rapidně narostl počet palestinských uprchlíků, a to hlavně od událostí *Černého září*, kdy OOP byla na poč. 70. let z Jordánska vyhoštěna. V té době OOP soustředila své aktivity na oblast jižního Libanonu. Svou přítomností a vojenskými výpady proti Izraeli narušovala stabilitu země a ohrožovala Izrael na její severní hranici. Roku 1975 vypukla v Libanonu občanská válka,⁵⁸ OOP na jihu země měla čím dál tím větší moc, a tak se Izrael rozhodl roku 1978 k invazi (operace *Litani*).⁵⁹ Na nátlak OSN se Izrael musel z Libanonu stáhnout, ale na jihu vytvořil nárazníkovou zónu pod kontrolou libanonských křesťanských milic.⁶⁰ Ke druhé invazi do Libanonu došlo roku 1982 (operace *Mír pro Galileu*). Izrael, s tichým souhlasem USA, měl v plánu zničit vojenské a politické frakce OOP. Jeho záměrem rovněž bylo nastolení spřátelené vlády v Libanonu. Muslimský západní Bejrút, ve kterém se nacházelo ústředí OOP, byl dva měsíce obléhán. Mír byl uzavřen pod záštitou Spojených států. OOP musela opustit Bejrút,⁶¹ a palestinským civilistům měla být zaručena bezpečnost. Ovšem po atentátu na prezidenta *Bašira Džumajjila* Izraelci vtrhli do západního

⁵⁶ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 33.

⁵⁷ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 59.

⁵⁸ Během francouzského mandátu byl ustanoven konfesijní systém vlády: prezident měl být vždy křesťanským maronitou, premiér sunnitou a předsedou parlamentu šíitou. Společnost v té době byla konfesijně vyvážená – podobný poměr křesťanského a muslimského zastoupení. Ale později začala být muslimská populace v převaze, na to se však nebral ohled a křesťané, kteří už byli v menšině, zastávali stejné politické funkce.

⁵⁹ HOURANI, A. H., ref. 19., s. 422-423.

⁶⁰ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 33.

Izrael podporoval křesťany, jelikož chtěl zničit Palestince, kteří ohrožovali Izrael.

⁶¹ Ústředí OOP se přesunulo do Tunisu.

Bejrútu, kde přihlíželi masakru v palestinských utečeneckých táborech *Sabra* a *Šatíla* ze strany křesťanů.⁶²

2.4.6 První intifáda

Už dvacet let trvala palestinská frustrace, která pramenila z neexistujícího palestinského státu a z útlaků ze strany Izraele. Asi nejvíce bolestným faktem byl rapidní nárůst izraelských osad na zabraných územích, a to hlavně v letech 1978 – 1987, kdy byla u moci pravicová vláda Likudu, která osadnictví podporovala. V tomto období přicházelo do osad až 8 krát více osadníků než tomu bylo v předchozích letech.⁶³ K původním 5 000 osadníků přibylo více než 55 000 a počet osad se z 36 rozšířil na rovných 100. Nové osady vznikaly poblíž arabských vesnic, což bylo jednoznačným varováním, že tyto vesnice budou ohroženy.⁶⁴

Spouštěčem *První intifády*, nebo-li lidového povstání v roce 1987 byly střety v Gaze. Široké vrstvy palestinského obyvatelstva zaplavily spontánně ulice Gazy a Západního břehu, kde házely kamení a zápalné lahve na izraelské vojáky. Ozbrojená armáda jako odvetu používala neúměrnou sílu proti „podomácku“ vyzbrojeným Palestincům a často se uchýlovala k brutalitě.⁶⁵ To mělo za následek, že většina mrtvých byla na palestinské straně – minimálně 1 095 Palestinců bylo usmrceno izraelskými bezpečnostními silami a dalších 43 Palestinců zabito civilisty, převážně osadníky. Nejméně 20 000 Palestinců bylo zraněno projektily či obušky. První intifáda nevedla přímo k vytvoření palestinského státu, ale lze se domnívat, že se přičinila o mírový proces, který započal konferencí v Madridu v roce 1991.⁶⁶

⁶² HOURANI, A. H., ref. 19., s. 423.

⁶³ ČEJKA, M., ref. 3., s. 169.

⁶⁴ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 73-74.

⁶⁵ ČEJKA, M., ref. 3., s. 170-171.

⁶⁶ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 33-34.

2.4.7 Vyhlášení palestinského státu

Počátek palestinské státnosti se datuje na 31. července 1988, kdy se jordánský král *Husajn* vzdal nároků na Západní břeh. Tento proces byl završen 15. listopadu 1988 v Tunisku, při vyhlášení státu Palestina s hlavním městem Jeruzalémem. Do jednoho roku tento stát uznalo více než 100 zemí světa. OOP chtělo s Izraelem vyjednávat na základech *Rezolucí RB OSN č. 242 a 338*. Izrael však k ústupkům nebyl vstřícný, i když se první palestinský prezident *Jásir Arafat* zřekl všech druhů terorismu a uznal existenci státu Izrael.⁶⁷

2.4.8 Mírové procesy 90. let

První mírová konference se odehrála roku 1991 v Madridu, kde spolu jednaly Izrael, Sýrie, Libanon a Jordánsko, které zastupovalo OOP, vzhledem k tomu, že Izrael organizaci neuznával. Konference usilovala o urovnání izraelsko-palestinského konfliktu a o smír v celém regionu. Přes neúspěch v jednání nelze o jejím významu pochybovat.⁶⁸

Mnohem významnější byla tajná jednání v Norsku a Londýně, která byla završena 13. září 1993 Arafatovým a *Rabinovým* (tehdejší premiér Izraele) podepsáním *Deklarace základních principů*, známé také jako *Dohody z Osla I.*⁶⁹ Deklarace vstoupila v platnost 4. května 1994 a hovořilo se v ní o založení pěti leté *přechodné palestinské samosprávy* v Gaze a Jerichu.⁷⁰ Počítalo se i s postupným izraelským stahováním z okupovaných území a s předáním pravomocí Palestincům. Izrael také poprvé uznal OOP jako legitimního zástupce palestinského lidu a prvním oficiálním prezidentem Palestinské samosprávy se stal *Jásir Arafat*.⁷¹

⁶⁷ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 75.

⁶⁸ ČEJKA, M., ref. 3., s. 184.

⁶⁹ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 82.

Jicchak Rabin – vyhrál parlamentní volby se středo-levicovou Stranou práce roku 1992. Sám Rabin začal být ke sklonku své kariéry k Palestincům smířlivější a byl schopen s nimi vyjednávat.

⁷⁰ ČEJKA, M., ref. 3., s. 189.

⁷¹ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 35.

Přesto pro velkou část palestinského obyvatelstva byla tato deklaráce nedostačující, protože v ní nebylo zmíněno nic o zastavení výstavby izraelských osad.⁷²

Roku 1995 byly podepsány *Dohody z Osla II.*, které měly za následek rozdělení Západního břehu, dle přidělené míry samostatnosti,⁷³ a to následovně:

- *Zóna A* – palestinská civilní i bezpečnostní samospráva (3,5 % Západního břehu)
- *Zóna B* – palestinská civilní samospráva, bezpečnostní samospráva v rukou Izraele (26% Západního břehu)
- *Zóna C* – civilní i bezpečnostní samospráva v rukou Izraele (70,5 % Západního břehu).

Rozdělení mělo však za následek ještě větší nekonzistentnost území. V Zóně C pokračovala výstavba židovských osad, a stále se rozrůstaly komunikace určené pouze pro osadníky, které ještě více tříštily území Západního břehu. To vše svědčilo o tom, že ustanovení palestinské samosprávy v Zónách B a C nebude bez potíží. V řadách palestinského i izraelského obyvatelstva byly dohody přijaty se značnou kritikou a v Izraeli měly roku 1996 za následek opětovné vítězství pravicového Likudu.⁷⁴

2.4.9 Rok 2000 a Druhá intifáda

Mírový proces pokračoval opět v roce 2000 v Camp Davidu. O vzájemnou shodu se snažili tehdejší izraelský premiér *Ehud Barak* a Jásir Arafat.⁷⁵ K dohodě ovšem nedošlo, oba činitelé se neshodli na území pro vytvoření budoucího palestinského státu, především

⁷² SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 82.

⁷³ JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H., ref. 31., s. 122.

⁷⁴ ČEJKA, M., ref. 3., s. 194-197.

⁷⁵ Ehud Barak – se svoji levo-středovou koaliční stranou *Jeden Izrael* vyhrál parlamentní volby v Izraeli roku 1999. Chtěl navázat na odkaz premiéra Jichaka Rabina a pokračovat v mírových jednáních s Palestinci.

na statutu Jeruzaléma. Barak taktéž odmítl právo na návrat palestinským uprchlíkům.⁷⁶

Neúspěchy na diplomatickém poli, stále zhoršující se životní podmínky Palestinců žijících na okupovaných územích, rozrůstání židovských osad kolem Jeruzaléma, které jej zcela obklopily, a tím znemožnily vznik palestinského státu s Východním Jeruzalémem jako hlavním městem – to byla fakta, která měla za následek vypuknutí nepokojů v roce 2000.⁷⁷ Pomyslným spouštěčem *Druhé intifády* z 28. září 2000 byl akt, kdy Ariel Šaron, předseda pravicové strany Likud, vystoupil na *Chrámovou horu* a tam navštívil muslimský posvátný okrsek *al-Haram aš-Šaríf*. Tehdy prohlásil, že bude usilovat o to, aby se Izrael nevzdal nároku na Chrámovou horu. Šaronův výstup byl pro Palestince neuvěřitelnou provokací, ti následně, na protest, vyšli do ulic. Druhá intifáda byla mnohem násilnější a brutálnější, než její předchůdkyně (První intifáda) v roce 1987. Izrael pokračoval v nátlaku na Palestince prostřednictvím různých restrikcí a členové organizace *Hamás* podnikali ozbrojené útoky na židovské osady.⁷⁸ Datum týkající se konce intifády je nejednoznačné. Někteří považují za konec rok 2004, kdy umřel Jásir Arafat, jiní od konání summitu v Šarm aš-Šajchu v roce 2005, kde bylo vyhlášeno příměří.⁷⁹ Lze ale říci, že vzájemné boje s přestávkami pokračují až do dnešního dne.

2.4.10 Události nového milénia

Od roku 2001 byl v čele izraelské politiky pravicový Ariel Šaron. Za jeho vlády roku 2002 došlo k výstavbě kontroverzní 703 km dlouhé *bariéry* mezi Izraelem a Západním břehem. Bariéra měla sloužit

⁷⁶ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 86.

⁷⁷ ČEJKA, M., ref. 3., s. 214.

⁷⁸ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 36.

Hamás – Hnutí islámského odporu: bylo založeno roku 1987 v pásmu Gazy. Hamás se strukturálně dělí na dvě složky – vojenskou, která provádí útoky proti Izraeli a na složku politickou (civilní), která mimo jiné vykazuje i sociální aktivity v chudém pásmu Gazy. V roce 2007 při rozporu s vedením OOP byla v pásmu Gazy ustanovena vláda v čele s Hamásem.

⁷⁹ ČEJKA, M., ref. 3., s. 213.

ke zvýšení obranyschopnosti Izraele a zabránit průniku palestinských ozbrojených skupin do Izraele. Z počátku tento projekt nevyvolal odpor Palestinců – domnívali se, že by mohl v budoucnu tvořit hranici palestinského státu.⁸⁰ Ale namísto, aby tato stavba sledovala *demarkační linii* z roku 1949, tak místy zabíhala hluboko do území Západního břehu.⁸¹ Tím Izrael de facto anektoval další území. Je paradoxní, že židovská populace, která zakusila v minulosti život za zdí, se obklopila bariérou, a tím vytvořila jedno z největších „ghett“ na světě (více o izraelské bariéře v kapitole č. 8).⁸²

Roku 2005 Šaron stáhl veškerou izraelskou přítomnost (vojáky, osadníky) z pásma Gazy a evakuoval 4 osady na Západním břehu (*Ganim, Kadim, Sa-Nur* a *Chomeš*). Stažení z pásma Gazy lze především chápat jako projev pragmatismu, a nikoliv jako ústupek ze strany Izraele - pásmo Gazy bylo pro Izrael velkou přítěží, a to z hlediska ekonomického i bezpečnostního.⁸³

Následně již nevznikly žádné vzájemné dohody, které by výrazněji ovlivnily mírové snahy. V roce 2006 se Izrael dostal opět do války s Libanem a do konfliktu s Hamásem,⁸⁴ který pokračoval roku 2008-2009 izraelskou invazí do Gazy.⁸⁵ Na podzim roku 2012 se Hamás dostal opětovně do střetu s Izraelem, a to při vzájemném raketovém odstřelování.⁸⁶

⁸⁰ ČEJKA, M., ref. 3., s. 239.

⁸¹ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 90.

⁸² WARSCHAWSKI, M. *Otevřený hrob: krize izraelské společnosti*. Říčany: Orego, 2006. ISBN 80-867-4148-6. s. 45.

Parafráze na ghetta z II. světové války.

⁸³ ČEJKA, M., ref. 3., s. 243-245.

⁸⁴ SCHULZE, K. E., ref. 34., s. 91-93.

⁸⁵ JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H., ref. 31., s. 123.

⁸⁶ *TIMELINE: Israel's Latest Escalation in Gaza*, dostupné z: <http://imeu.net/news/article0023227.shtml>, 4. 1. 2013.

3 VNITŘNÍ SITUACE IZRAELE

3.1 Politická situace v návaznosti na palestinskou otázku

V izraelské politice se setkáme s mnoha politickými proudy (např. náboženské strany), zejména však s pravicovými a levicovými stranami. Pravice a levice je však klasifikována dle kritéria, jak se staví k palestinské otázce. Pravice (*revizionistický sionismus*) v Izraeli je více protipalestinská a často podporuje výstavbu židovských osad na okupovaných územích, na rozdíl od levice (*labouristický sionismus*), která je k Palestincům smířlivější.⁸⁷ Tyto strany spolu soupeří o politickou moc již od vzniku státu Izrael. V prvních třiceti letech existence Izraele byly u moci levicové strany *Mapaj* a *Ma'arach*, v roce 1977 pak poprvé zvítězila ve volbách do Knesetu pravicová strana Likud.⁸⁸ Ke konci sedmdesátých let došlo ke vzestupu nacionalismu, který se projevoval narůstajícími sympatiemi k ideji „Velkého Izraele“ (Izrael v biblických hranicích), fenoménem židovského osadnictví, zejména Západního břehu a vzestupem krajně pravicových uskupení.⁸⁹ Politické změny v Izraeli byly často spjaty s otřesy doprovázejícími izraelsko-palestinské vztahy, což dokládá např. právě výše uvedený rok 1977, kterému předcházela Jom-Kippurská válka a znání OOP. Také mírové dohody z Oslo pod patronátem středo-levicového Rabina nebyly v Izraeli pozitivně přijaty a díky tomu se do čela izraelské politiky dostal roku 1996 pravicový Likud (viz kapitola 2.4.4, 2.4.8). V posledních dvou volbách do Knesetu (roku 2009 a 2013) vyhrála strana Likud v čele s *Benjaminem Netanjahuem*,⁹⁰ který je znám svou striktní politikou vůči Palestincům.

⁸⁷ ČEJKA, M. *Judaismus a politika v Izraeli*. Vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister, 2009. ISBN 978-808-7029-398. s. 22.

⁸⁸ JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H., ref. 31., s. 124.

Kneset – izraelský parlament.

⁸⁹ ČEJKA, M., ref. 87., s. 22.

⁹⁰ *Elections in Israel January 2013*. Dostupné z:

http://www.mfa.gov.il/MFA/History/Modern+History/Historic+Events/Elections_in_Israel_January_2013. 5. 2. 2013

3.2 Izraelská společnost a palestinská otázka

Ne všichni Izraelci a sionisté souhlasili s okupací palestinských území. Po roce 1967 se i v sionistických kruzích projevila ztráta iluzí o možném mírovém soužití s palestinskými sousedy. Nejvýrazněji se k palestinské otázce vyjadřovaly intelektuální kruhy, jejichž představitelem byl například izraelský novinář *Uri Avneri*,⁹¹ který požadoval „desionisaci“ Izraele a možnost návratu palestinských uprchlíků. Nepovažoval za správné, že Židé chtěli „vybudovat stát pro vyvolený lid na úkor lidu, jenž se za vyvolený nepovažuje“.⁹² Dle této citace bychom mohli dojít k názoru, že idea sionismu je založená na rasovém rozlišení, jak o tom hovoří *Edward Saíd*:⁹³ „*Izrael je jediným státem na světě, který není státem svých konkrétních občanů, ale celého židovského lidu, jenž má tudíž práva, která ti, kdo nejsou Židy, nemají*“.⁹⁴

Při průzkumech veřejného mínění v Izraeli se ukázalo, že většina izraelských obyvatel je ochotna za „úplný mír“ vyměnit všechna obsazená území a souhlasí, aby na nich vznikl Palestinský stát.⁹⁵ Rovněž například někdejší izraelský ministr zahraničí a velký obhájce Izraele *Abba Eban* a izraelský politik a poslanec Knesetu *Arie Lova Eliav* se vyjadřovali kriticky k okupaci Západního břehu Jordánu a pásma Gazy.⁹⁶

⁹¹ *Uri Avneri* – izraelský novinář a politik. Známý pro své mírové aktivity v Izraelsko-palestinském konfliktu.

⁹² MENDEL, M., MÜLLER, Z., ref. 35., s. 132-133.

⁹³ *Edward Saíd* – palestinsko-americký literární teoretik, universitní profesor angličtiny na Kolumbijské universitě. Je proslulý pro svou „post-koloniální teorii“, kterou sepsal v knize *Orientalismus*.

⁹⁴ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 242.

⁹⁵ LAHAV, Y. *Odvrácená tvář palestinsko-izraelských vztahů*. Praha: G plus G, 2006. ISBN 80-861-0391-9. s. 9.

⁹⁶ CHAPMAN, C., ref. 6., s. 90.

4 VÝVOJ OSADNICTVÍ NA ZÁPADNÍM BŘEHU OD ROKU 1967

4.1 Období 1967 – 1977

Krátce po vítězné Šestidenní válce tehdejší labouristická vláda v čele s *Levi Eškolem* neměla z počátku jasný plán, jak naloží se získaným územím Západního břehu. Bylo však zřejmé, že Izrael neměl v úmyslu se oblasti vzdát. Z počátku byl Západní břeh viděn spíše jako trumf v rukou Izraele pro budoucí vyjednávání, než jako oblast, která se stane prioritou izraelské politiky.⁹⁷ Osídlování Západního břehu proto začalo pomalu a s opatrností, ale po nějaké době akcelerovalo s výraznou podporou vlády.⁹⁸

4.1.1 Allonův plán a následující plánování

Již koncem roku 1967 tehdejší místopředseda izraelské vlády *Jigal Allon* navrhl tzv. *Allonův plán*, který měl jako první řešit otázku navrácení části území Západního břehu Jordánsku. Plánováno bylo ponechat 40 % území Západního břehu pod izraelskou kontrolou.⁹⁹ Znamenalo to, že v této oblasti by byly vytvořeny řetězce izraelských osad, které by představovaly židovskou přítomnost, a tím i předběžný krok k formálnímu připojení.¹⁰⁰ Těchto 40 % území se mělo rozprostírat v pruhu ležícím ve východní části Západního břehu, zejména v údolí Jordánu, okolí Jeruzaléma a Hebronu. Údolí Jordánu mělo být předěleno úzkým koridorem přes město Jericho, který by spojoval zbytek Samaří s Jordánskem. Dle tohoto plánu by Údolí Jordánu nebylo pouhou

⁹⁷ LEIN, Y., WEIZMAN, E. *Land Grab: Israel's Settlement Policy in the West Bank*. Jerusalem: B'Tselem, 2002. ISSN 0793-520X. s. 11. Dostupné z: http://www.btselem.org/download/200205_land_grab_eng.pdf. 8. 2. 2013.

⁹⁸ MAKDISI, S. *Palestine inside out: an everyday occupation*. New York: W.W. Norton, c2008. ISBN 03-930-6606-1. s. 119-122.

⁹⁹ EFRAT, E. *The West Bank and Gaza Strip: a geography of occupation and disengagement*. New York: Routledge, 2005. ISBN 04-153-8545-8. s. 25-27.

¹⁰⁰ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 12.

strategickou oblastí, ale i zdrojem velké zemědělské produkce - oblast disponuje 37 500 akry úrodné půdy a přístupem k vodním zdrojům.¹⁰¹

Ačkoliv Allonův plán nebyl nikdy oficiálně schválen, většina z 30 etablovaných osad (4 500 osadníků) na Západním břehu do roku 1977 odpovídala jeho znění.¹⁰² Osady byly vystavěny ve dvou souběžných pruzích v oblasti údolí Jordánu. Přímo v údolí bylo umístěno 18 osad se zemědělským charakterem a zbylých 12 osad, které se zabývaly průmyslem, se nacházelo v pásmu vrchoviny lemující údolí ze západu. Byla vytvořena i tzv. *Allonova komunikace* - spojovala osady na vrchovině s osadami v údolí Jordánu.¹⁰³

Allonův plán byl v rámci možností shovívavější k Palestincům, než plány z let pozdějších. V principu se dle tohoto plánu měly izraelské osady vyhnout hustě osídleným palestinským oblastem a nebyl vyloučen budoucí vznik Palestinského státu. K definitivnímu odklonu od Allonova plánu došlo za vlády Likudu v letech 1977 – 1984.¹⁰⁴

V návaznosti na Allonův plán, který se zaměřoval především na údolí Jordánu, byly vytvořeny další návrhy, např. tzv. *Dvacetiletý plán (1975 – 1995)* pod dohledem Sionistické organizace a Židovské agentury. Plán se také soustředil na údolí Jordánu a předpokládal:

- obsazení oblasti 8 000 do roku 1995 Izraelci
- plné využívání místních přírodních zdrojů ve prospěch Izraele, tj. zemědělské půdy, vodních zdrojů, klimatických podmínek;¹⁰⁵ tento bod se shoduje s kontinuální izraelskou politikou plánování. V plánování hrálo důležitou roli maximální využití ekonomických zdrojů oblasti, zejména zemědělské produkce, průmyslu a turismu. Izrael se snažil do těchto sektorů implementovat své vlastní prvky tak, aby vznikla vzájemná

¹⁰¹ EFRAT, E., ref. 99., s. 25-27.

¹⁰² LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 12.

¹⁰³ MATAR, I. *Israeli Settlements in the West Bank and Gaza Strip*. JSTOR. University of California Press. 1981. s. 94. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536048>. 8. 2. 2013.

¹⁰⁴ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 12.

¹⁰⁵ MATAR, I., ref. 103., s. 94.

provázanost území prostřednictvím ekonomiky. Západní břeh se tak měl stát ekonomicky „závislým“ na Izraeli.¹⁰⁶

Díky tomuto plánu Izrael již po prvních 5 ti letech držel více než 50 % úrodné půdy v údolí Jordánu a hojně využíval lokálních vodních zdrojů. Z výše zmíněných faktů je zřejmé, že osady v údolí Jordánu nebyly vystavěny z bezpečnostních důvodů, jak bylo často deklarováno, nýbrž z důvodu využívání přírodních zdrojů, které tato oblast nabízí.¹⁰⁷

4.1.2 Role Guš Emunim

Hnutí *Guš Emunim* (Blok věrných) představuje nejvýznamnější radikální uskupení židovských osadníků na Západním břehu. Založeno bylo roku 1974 v čele s rabínem *Cvi Jehudou Ha-Kohenem Kookem*. Tito osadníci jsou přesvědčeni, že je pověřil Bůh k zakládání osad v celém Erec Jisra'el.¹⁰⁸

Cílem hnutí Guš Emunim je osídlit co největší plochu Západního břehu bez ohledu na území již obsazená palestinskou populací, k čemuž vybízí celý židovský lid. Prvním záměrem hnutí bylo navrácení Židů do Hebronu a obnovení bloku *Ecion*.¹⁰⁹ Další prioritou byla oblast centrálního horského pásma Západního břehu, jedna z nejhustěji obývaných palestinských oblastí. Zakládání osad často probíhalo bez vládního povolení a někdy i v rozporu s politikou vlády. Hnutí doufalo v budoucí dodatečné schválení svých kroků vládou. Snahy osadníků však nebyly vždy úspěšné, např. v období od června roku 1974 do prosince

¹⁰⁶ ABU-AYYASH, A. *Israeli Regional Planning Policy in the Occupied Territories*. JSTOR. University of California Press. 1976. s. 83-108. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536017>. 8. 2. 2013.

¹⁰⁷ MATAR, I., ref. 103., s. 94-95.

¹⁰⁸ ČEJKA, M., ref. 3., s. 123-126.

Erec Jisra'el – země zaslíbená obsahující dnešní Izrael, pásmo Gazy a Západní břeh (biblické Samaří s Judsko)

¹⁰⁹ EFRAT, E., ref. 99., s. 30.

V roce 1929 došlo k masakru Židů v Hebronu a od té doby do roku 1967 tam židovská populace nežila.

Během první izraelsko-arabské války byl blok Ecion dobyt arabskými silami a židovské obyvatelstvo bylo z oblasti vytlačeno.

roku 1975, kdy se hnutí snažilo 7 krát kolonizovat různé lokality v okolí Nábulusu, vždy bez vládního povolení. Až osmý pokus se stal úspěšným – osadníci dostali povolení zůstat na vojenské základně *Kedum* západně od Nábulusu. V roce 1977 byla základna Kedum oficiálně přejmenována na osadu *Kedumim*. Mezi další praktiky hnutí Guš Emunim patřilo zakládání osad pod falešnými záminkami. Příkladem může být vybudování „pracovního tábora“ Ajn Jabrúd, který se později stal osadou *Ofra*, či osada *Šilo*, která byla založena pod záminkou provádění archeologického výzkumu.¹¹⁰

Při nástupu pravicového Likudu se hnutí Guš Emunim dostalo značné podpory ze strany vládních kruhů, zejména premiér *Menachem Begin* neskryval své sympatie vůči této mesianistické skupině. Důkazem toho je společná spolupráce při plánování a výstavbě osad (viz kapitola 4.2).¹¹¹ Guš Emunim je dodnes velice významnou pravicově-radikální složkou izraelské společnosti.¹¹²

4.2 Období 1977 - 1992

S příchodem pravice, tedy strany Likud (1977 - 1984) byla snaha o osidlování Západního břehu více než zřetelná. Osady byly etablovány v duchu Erec Jisra'el.¹¹³ V těchto letech bylo vytvořeno velké množství osadnických projektů, jako například: *Čtyřletý plán (1977 – 1981)*, *Patnáctiletý plán (1977 – 1992)*, *Ra'ana Weitzův plán (1977)* a *Pětiletý plán (1978 – 1983)*. Všechny tyto plány požadovaly značný nárůst osad na Západním břehu a nebraly v potaz přítomnost Palestinců.¹¹⁴

¹¹⁰ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 13.

¹¹¹ EFRAT, E., ref. 99., s. 30-31.

¹¹² ČEJKA, M., ref. 3., s. 127.

¹¹³ MATAR, I., ref. 103., s. 95.

¹¹⁴ *Jewish Settlement in Occupied Territories*. JSTOR. University of California studies. 1978. s. 126-132. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536443>. 9. 2. 2013.

MATAR, I., ref. 103., s. 99.

Významnějšími se pak staly projekty, které jsou zmíněny v následujících kapitolách.

4.2.1 Droblesův plán

Tzv. *Droblesův plán* z roku 1978 byl navržen vůdcem Osadnické divize Světové sionistické organizace *Matityahu Droblesem*. Jeho plán počítal s komplexním zakládáním civilních osad po celém území Západního břehu, a tím trvalým zábohem Judska a Samaří.¹¹⁵ Tento plán se rozcházel s předchozím Allonovým plánem, který se chtěl vyhnout hustě obydleným palestinským oblastem. Drobles prohlašoval, že osady po celém Západním břehu jsou důležité jak pro vnější, tak i pro vnitřní bezpečnost Izraele. Také se o Palestincích zmiňoval jako o minoritě, která by měla být marginalizována.¹¹⁶

Z 57 osad, které Drobles požadoval etablovat, jich za 2 roky jeho působení bylo vystavěno 44. Od roku 1980 se zaměřoval především na rozvoj již vybudovaných osad.¹¹⁷ Výstavba osad dle tohoto plánu probíhala v těsné spolupráci s hnutím Guš Emunim. Většina z nich byla založena v centrálním horském hřebeni, poblíž palestinských obcí.¹¹⁸

4.2.2 Šaronův plán

Dalším plánem představeným za první vlády Likudu (1977 – 1984) byl tzv. *Šaronův plán*, nesoucí jméno svého autora, Ariela Šarona, tehdejšího ministra zemědělství (1977 – 1981). Tento plán nastiňoval vybudování osad na západních stranách Samaří, a to z deklarovaného důvodu izraelské bezpečnosti. Etablování osad dle Šaronova plánu naznačovalo zřejmou snahu v zamezení souvislému arabskému osídlení

¹¹⁵ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 14.

¹¹⁶ MAKDISI, S., ref. 98., s. 119-122.

¹¹⁷ MERIP REPORTS. *Survey of West Bank Settlements*. JSTOR. Middle East Research and Information Project. 1980. s. 13-14, 24. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/3012188>. 9. 2. 2013.

¹¹⁸ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 14.

a také bylo zřejmé, že arabská populace se v budoucnu nebude nacházet na žádné straně demarkační linie z roku 1967.¹¹⁹ V tomto kroku lze spatřovat záměr zabránit návratu podoby hranic vytvořených v roce 1967.¹²⁰ Dokládají to slova Ariela Šarona: *„Musíme pokračovat v osídlování; toto je nepřetržitý proces, který musí být dokončen. Jestliže si někdo myslí, že tato vláda se stáhne ze Západního břehu, tak trpí bludnými představami.“*¹²¹

4.2.3 Stotisícový plán

Na počátku roku 1983 Ministerstvo zemědělství a Světová sionistická organizace zveřejnily územní plán známý též jako *Stotisícový plán* týkal se osídlení Judska a Samaří do roku 2010 včetně účinného plánu rozvoje v období 1983 – 1986. Cílem této etapy bylo přilákat 80 000 nových izraelských osadníků, tím by jejich počet na Západním břehu stoupl na 100 000. Izraelská vláda investovala do projektu 3 miliardy amerických dolarů. Ani tato horentní suma nepomohla k navýšení počtu osadníků do roku 1986 na hranici 100 000. Počet osadníků vzrostl na „pouhých“ 51 000.¹²² Podle tohoto plánu bylo v dané fázi etablováno 23 nových civilních osad, 20 osad vojenských a bylo položeno 300 – 450 km silnic.¹²³

V průběhu let 1988 – 1992, kdy byla u moci opět strana Likud, byl důraz kladen zejména na rozšiřování již stávajících osad, počet osadníků se navýšil o 60 %. Nových osad vzniklo „pouhých“ 10, což je v porovnání s dobou minulou poměrně malé číslo. Politika masivní izraelské výstavby na Západním břehu se setkala s velkou kritikou ze strany Spojených států amerických.¹²⁴

¹¹⁹ EFRAT, E., ref. 99., s. 28.

¹²⁰ MATAR, I., ref. 103., s. 95.

¹²¹ *Jewish Settlement in Occupied Territories*, ref. 114., s. 126-132.

¹²² EFRAT, E., ref. 99., s. 28.

Od roku 1984 – 1986 byla u moci labouristická strana v čele s Šimonem Peresem.

¹²³ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 15.

¹²⁴ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 15.

4.3 Období od uzavření mírových dohod z Oslo po současnost

V roce 1993 při podpisu *Dohody z Oslo I.* se rýsovala možnost změny osadnické politiky. Samotná dohoda však nedeklarovala zákaz výstavby osad. Článek, který o zákazu nepřímo pojednával, se nacházel až v textu *Dohody z Oslo II.*, o 2 roky později:¹²⁵

„Ani jedna strana nezahájí a nepodnikne jakékoliv kroky, které by změnilly stav na Západním břehu Jordánu a v pásmu Gazy až do výsledků vzájemného jednání o trvalém statusu.“¹²⁶

Nicméně krátce po Oslo II. bylo jasné, že tento článek bude ze strany Izraele porušen. Zástavba Západního břehu pokračovala, a to i přes izraelský závazek USA, že se nebude ve výstavbě nových osad pokračovat, bude zastaveno rozšiřování osad stávajících. Výjimku tvořily stavby pro uspokojení přirozeného přírůstku – ty se však paradoxně staly nástrojem a pravidlem pro budoucí výstavbu.¹²⁷ Izrael si přirozený přírůstek vykládal ne pouze jako přirozený nárůst stávající populace (natalita), ale i jako nárůst v rámci migrace na okupované území. „Přirozený nárůst“ populace byl mimo jiné podporován finančními odměnami pro nově příchozí Izraelce. Kvůli těmto příchozím osadníkům byly budovány nové „čtvrtě“ v rámci existujících osad. Tyto „čtvrtě“ se však často nenacházely v lokalitě osad, ve kterých měly být vystavěny, nýbrž ve značné vzdálenosti od nich. Příkladem mohou být *Modi'in Illit* a *Menorah*, původně „čtvrtě“, které fungovaly jako samostatné jednotky a v letech 1996 a 1998 byly již přejmenovány na osady.¹²⁸

Podobně jako Oslo II. rozdělilo Západní břeh na Zóny A, B, C tak i město Hebron bylo roku 1997 rozděleno na *Oblasti H1 a H2*:

¹²⁵ EFRAT, E., ref. 99., s. 42

¹²⁶ *The Israeli-Palestinian Interim Agreement (Oslo II.)*. Dostupné z: <http://www.acpr.org.il/publications/books/44-Zero-isr-pal-interim-agreement.pdf#page=3&zoom=auto,0,23>. 10. 2. 2013.

¹²⁷ EFRAT, E., ref. 99., s. 42-44.

- Část H1 zahrnuje zhruba 11,3 km² s více než 100 000 Palestinců, z pohledu samosprávy je ekvivalentní zóně A.
- Historická část města H2, zahrnuje území velké 2,4 km², představuje domov pro 30 000 Palestinců a je ekvivalentní zónám B a C; tato oblast byla separována zdi pro židovskou menšinu, která zde žije a představuje pouze 1 % obyvatel H2, které je preferováno nad „zbylými“ 99 % arabské populace. Dělení z roku 1997 bylo pro Hebron a jeho okolí katastrofální, a to zejména z pohledu ekonomického. Město bylo v minulosti ekonomickou páteří regionu, a to především díky obchodu a průmyslu, které byly soustředěny do oblasti budoucího předělení. V hraniční části H2 s H1 bylo, v zájmu ochrany 1 % židovské populace, vystěhováno množství ulic, včetně 2 000 – 2 500 obchodů a jiných živností. Historické město H2 se potýká s přibližně 70 % nezaměstnaností.¹²⁹ Dle studie Mezinárodního červeného kříže z roku 2009 77 % Palestinců z H2 žije pod hranicí chudoby.¹³⁰

I přes očekávání možného utlumení osadnických aktivit, plynoucího ze vzájemných izraelsko-palestinských dohod, byla realita odlišná:

Od roku 1993 až po vypuknutí druhé intifády v roce 2000 se počet bytových jednotek na Západním břehu (i v pásmu Gazy) rozrostl z 20 400 na 31 400, což představuje nárůst o 54 %. Nejrozsáhlejší výstavba, čítající 4 800 bytových jednotek, proběhla za vlády Ehuda Baraka v roce 2000. Počet izraelských osadníků Západního břehu se v mezidobí 1993 – 2001 zvýšil z 100 500 na 191 600, tj. 90 % nárůst.¹³¹

V období 2001 – 2007 bylo etablováno více než 10 000 izraelských bytových jednotek.¹³² Jak již bylo zmíněno, roku 2005 se Izrael stáhl

¹²⁸ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 15-16.

¹²⁹ MAKDISI, S., ref. 98., s. 211-212.

¹³⁰ *Hebron today*. Dostupné z: http://www.tiph.org/en/About_Hebron/Hebron_today/. 11. 3. 2013. Mezinárodní červený kříž – humanitární organizace působící ve 185 státech světa.

Hranice chudoby je od roku 2008 stanovená na 1,25 USD na den.

¹³¹ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 16-17.

¹³² *Palestinians prepare to lose the solar panels that provide a lifeline*. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/global-development/2012/mar/14/palestinians-prepare-to-lose-solar-panels>. 11. 3. 2013.

z pásma Gazy a ze 4 osad Západního břehu - Ganim, Kadim, Sa-Nur a Chomeš. Tím izraelská vláda dala najevo, že přes veškeré potíže spojené s evakuováním osad, je tohoto kroku schopna. To již dokázala v roce 1982, kdy nechala vystěhovat více než 7 000 izraelských osadníků ze Sinajského poloostrova v rámci izraelsko-egyptských mírových dohod z roku 1979.¹³³

Dalších 2 600 bytových jednotek vyrostlo mezi prosincem roku 2007 a červencem roku 2008.¹³⁴

Po přijetí Palestiny do organizace UNESCO v listopadu 2011 izraelská vláda zveřejnila plán pro výstavbu 2 230 nových bytových jednotek.¹³⁵ V roce 2011 bylo zaznamenáno 124 nových osad a také 100 tzv. „outpostů“ po celém Západním břehu.¹³⁶ Outposty jsou ve většině případů vystavěny v okolí izraelských osad a jejich strukturu tvoří mobilní příbytky. Outposty jsou zpravidla nelegální, ale i přes tento fakt jsou financovány státem Izrael, chráněny armádními jednotkami stejně jako „legální“ osady a zapojeny do izraelské infrastruktury.¹³⁷

V roce 2012 výstavba na celém Západním břehu pokračovala. Ke konci listopadu 2012, kdy byla Palestina prohlášena za nečlenský pozorovatelský stát OSN, izraelská vláda ohlásila svůj záměr vybudovat 3 000 nových bytových jednotek v kritické oblasti *E1* nacházející se mezi Jeruzalémem a blokem *Ma'ale Adumim*. Díky této výstavbě by došlo k oddělení severní části Západního břehu Jordánu od jižní. Proti tomuto

¹³³ *Israel's Withdrawal from Sinai 1979-1982*. Dostupné z: http://www.theisraelproject.org/site/c.hsJPK0PIJpH/b.3599867/k.A4EA/Israels_Withdrawal_from_Sinai_19791982.htm. 12. 3. 2013.

¹³⁴ *Briefing: Israeli Settlements and Outposts in the West Bank*. Dostupné z: <http://middleeast.about.com/od/israelandpalestine/a/me080826.htm>. 12. 3. 2013.

¹³⁵ *Israel must halt construction of West Bank settlements*. Dostupné z: <http://www.amnesty.org/en/news/israel-must-halt-construction-west-bank-settlements-2012-12-03>. 12. 3. 2013.

¹³⁶ *Land Expropriation and Settlements Statistics*. Dostupné z: <http://www.btselem.org/settlements/statistics>. 12. 3. 2013.

¹³⁷ EFRAT, E., ref. 99., s. 40-42.

„Legální osady“ tzn, legální z pohledu Izraele.

kroku se kriticky postavily USA, které prohlásily, že „*takové akce ztěžují obnovu přímých jednání nebo dosažení dvoustranného řešení*“.¹³⁸

Počet izraelských osadníků na Západním břehu se za posledních 12 let (2000 – 2012) téměř zdvojnásobil na více než 350 000.¹³⁹ Většina z nich žije v městských osadnických blocích při demarkační linii z roku 1967, výjimku tvoří osadnický blok Ariel, který se nachází hluboko v palestinském území. V těchto samostatných „enklávách“, tj. *Modi'in Ilit, Bejtar Ilit, Ma'ale Adumim, Ariel, Giv'at Ze'ev, Efrat, Kirjat Arba, Alfej Menaše, Karnej Šomron* se nachází přes 175 900 osadníků.¹⁴⁰

Pokud by Izrael chtěl v budoucnu tyto hojně osídlené oblasti anektovat, v židovském státě by vznikl vážný demografický problém – připojení osad by znamenalo začlenění i oblastí obývaných více než 100 000 Palestinci. To by mohlo být pro židovský stát značně znepokojujícím faktem, vezmeme-li v úvahu, že arabská natalita uvnitř státu Izraele se mezi lety 1967 – 2005 navýšila o 244 %, kdežto židovská natalita o „pouhých“ 121 %.¹⁴¹

¹³⁸ *Izraelská odvěta: 3000 bytů na Palestinských území*. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/205731-izraelska-odveta-3000-bytu-na-palestinskych-uzemich/>. 12. 3. 2013.

¹³⁹ *Population of Jewish settlements in West Bank up 15,000 in a year*. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/jul/26/jewish-population-west-bank-up>. 12. 3. 2013.

¹⁴⁰ *Largest Jewish settlements in the West Bank*. Dostupné z: <http://imeu.net/news/article0020045.shtml>. 12. 3. 2013.

¹⁴¹ EFRAT, E., ref. 99., s. 70-72.

5 ZÍSKÁVÁNÍ PŮDY NA ZÁPADNÍM BŘEHU

Výstavba osad na Západním břehu by nebyla možná, kdyby Izraelci nedisponovali získanou půdou. Vyjma řádného vykupování palestinské půdy existuje mnoho izraelských byrokratických mechanismů, které umožňují její nabytí. Do těchto mechanismů se řadí následující vzorce: *zabírání půdy pro vojenské účely, zestátnění půdy, deklarování území jako opuštěného majetku a vyvlastňování území pro veřejné potřeby*. Izrael využíváním těchto metod získal více než 50 % území celého Západního břehu.¹⁴²

5.1 Zabírání půdy pro vojenské účely

Izraelské *vojenské nařízení č. 338* povoluje vojenským guvernérům ohraničit jakékoliv území, a tím ho prohlásit za obsazené.¹⁴³ Takto deklarovaná území by měla sloužit pouze vojenským účelům, avšak většina z nich byla využita pro stavbu civilních osad. V letech 1968 – 1979 byla etablována řada civilních osad na 11 750 akrech zabavených palestinských soukromých pozemků. Jedná se například o osady: *Matitjahu, Neve Zuf, Rimonim, Bejt El, Kochav ha-Šachar, Alon Švut, Efrat, Kirjat Arba* a další. Dále se takto zabavené pozemky využívají na výstavbu obchvatných komunikací pro židovské osadníky, aby jim byla zaručena větší bezpečnost a komfort. Mezi lety 1994 – 1996 armáda zkonfiskovala 1096,5 akrů soukromé půdy za účelem výstavby 17 silničních obchvatů.¹⁴⁴ A to i přes fakt, že roku 1979 Vrchní izraelský soud zakázal vyvlastňovat soukromou půdu pro vojenské účely. Soudní nařízení bylo porušeno při výstavbě minimálně 19 osad Západního

¹⁴² EFRAT, E., ref. 99., s. 59.

¹⁴³ MATAR, I., ref. 103., s. 93-110.

¹⁴⁴ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 48-50.

břehu.¹⁴⁵ V případě, že se někteří palestínští vlastníci půdy odvolali k Vrchnímu izraelskému soudu kvůli nesouhlasu takto zabavené půdy, byli ve většině případů zamítnuti se slovy, že se jednalo o naprosto legální a nezbytný čin z hlediska vojenského a bezpečnostního.¹⁴⁶

5.2 Zestátnění půdy

Roku 1979 Izrael začal ve svůj prospěch využívat bývalého *Osmanského územního práva* z roku 1858. Dle tohoto zákoníku je půda dělena do 5 kategorií: *Mulk*, *Waqf*, *Miri*, *Mawat* a *Muš^ca*. Klíčovou roli pro Izrael představuje kategorie *Miri*, která je definována následovně:

Miri jsou pozemky, které jsou vhodné pro zemědělské obhospodařování. Člověk se stane vlastníkem, pokud onu půdu obdělává nepřetržitě po dobu 10 let. Jestliže však tato půda není obdělávána po dobu 3 let, tak propadne do vlastnictví panovníka.

Pokud nějaké území spadalo do této definice, tak bylo Izraelem prohlášeno za státní a jeho předchozí vlastník o něj přišel i v případě, že ho vlastnil již mnoho let. Tomu nahrávala skutečnost, že velký počet palestinských pozemků nebyl zapsán v katastru nemovitostí, jelikož do té doby to nebylo nezbytné.¹⁴⁷ Tento právní systém je také důvodem, proč izraelská vláda nabádá osadníky, aby usilovaly o každý kousek země, který by mohli obdělávat jen nepatrným počtem olivových stromů.¹⁴⁸

Aplikování Osmanského zákoníku umožnilo zestátnit 40 % území Západního břeh. Přibližně 90 % vystavěných osad se nachází na této ploše.¹⁴⁹ Izraeli také nahrává fakt, že návrat uprchlíků na Západní břeh je

¹⁴⁵ *Third of settlements built on land seized for 'security purposes'*. Dostupné z: <http://www.haaretz.com/print-edition/news/third-of-settlements-built-on-land-seized-for-security-purposes-1.239485>. 13. 3. 2013.

¹⁴⁶ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 48-50.

¹⁴⁷ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 51-54.

¹⁴⁸ GERLOFF, J. *Komu patří země Izrael? Židovské osady - válečný zločin, nebo naplnění dávných proroctví?*. Praha: Návrat domů, 2002. ISBN 80-725-5065-9. s. 83.

¹⁴⁹ EFRAT, E., ref. 99., s. 59-61.

zakázán (viz kapitola 2.3). Tudiž půda, kterou uprchlíci vlastní, leží ladem a po 3 letech je deklarována jako státní.

Navíc výstavba bariéry z roku 2002 poskytuje neuvěřitelnou škálu využívání a zneužívání Osmanského územního práva - zbudovaná bariéra oddělila mnoho palestinských rolníků od jejich zemědělských usedlostí. A pokud zemědělci nedostanou speciální povolení, které jim umožní projít přes tzv. zemědělskou bránu, tak nemohou svoji půdu obdělávat a po 3 letech jim je zkonfiskována. Zmíněné povolení je navíc velmi obtížné získat - musí být doložen fyzický důkaz prokazující oprávněné vlastnictví území, např. výpis z katastrálního úřadu nemovitostí, kterým se ne každý Palestinec může prokázat. Tímto „promyšleným“ manévrem postupně přišlo nespočet arabských rolníků o svou půdu.¹⁵⁰ (podrobněji o bariéře v kapitole č. 8)

5.3 Vlastnictví nepřítomné osoby

Již v roce 1950 Izrael aplikoval tzv. *Absenční vlastnické právo* (*Absentee Property Law*), podle kterého každý, kdo se nacházel vně izraelské území mezi 29. listopadem 1947 a zářím 1948 byl klasifikován jako „nepřítomný“ a jeho veškerý majetek, včetně pozemků byl převeden pod Správu majetku, bez možnosti návratu. Tento zákon byl opětovně uveden v platnost roku 2004, vztahoval se na oblast Východního Jeruzaléma. Díky tomu bylo zabráno tisíce akrů půdy vlastníků, kteří ve Východním Jeruzalémě nežijí, ale de facto na Západním břehu.¹⁵¹

Téměř identický zákon byl využit pro nabytí jakéhokoliv movitého či nemovitého majetku opuštěného před, v průběhu či po roce 1967. Movitost či nemovitost je definována jako „opuštěný majetek“ (*Abandoned Property*) a spadá pod „dočasnou“ státní správu. Vzhledem k tomu, že

¹⁵⁰ MAKDISI, S., ref. 98., s. 15-23.

¹⁵¹ EFRAT, E., ref. 99., s. 64.

návrat uprchlíků na Západní břeh není povolen, nemůže se jednat o „dočasnou“ správu. Během prvních let okupace bylo 107 500 akrů půdy a 11 000 budov klasifikováno jako „opuštěné“ a vzhledem k tomu, že většina této půdy nebyla v následujících letech obdělávána, byla předefinována na státní.¹⁵²

5.4 Vyvlastňování území pro veřejné potřeby

Podle mnohokrát pozměněného *Jordánského zákoníku* je možné půdu vyvlastnit, je-li to ve veřejném zájmu. Zájem veřejnosti by se ovšem měl řídit veškerou populací, která žije na Západním břehu, nikoliv pouze izraelskou, jako se stalo v případě výstavby osady *Ma'ale Adumim* (1975), která leží na přibližně 7 500 akrech vyvlastněné palestinské půdě. Dále vyvlastňování území pro veřejné účely je hojně uplatňováno při stavbě komunikací, které jsou určeny pouze pro izraelské využití. Ani to nelze označit za veřejný zájem.¹⁵³

¹⁵² LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 58-59.

¹⁵³ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 60-61.

6 OTÁZKA VODNÍCH ZDROJŮ ZÁPADNÍHO BŘEHU

Jak je všeobecně známo, voda je na celém Blízkém východě značně nedostatkovou komoditou. To platí i pro oblast Západního břehu a Izraele. Průměrná spotřeba vody izraelskými obyvateli představuje 1,4 biliónů m³ (kubický metr) za rok. Více než 1/3 této spotřeby – 500 miliónů m³ je brána z podzemních zásob tzv. *Horské zvodně*, která se nachází v údolí Jordánu a ročně vyprodukuje kolem 600 miliónů m³ vody. Zbylých 100 miliónů m³ je ponecháno pro palestinskou populaci.¹⁵⁴ Vodu z *Horské zvodně* využívá méně než 5 000 izraelských osadníků, což reprezentuje spotřebu pro 2 000 000 Palestinců.¹⁵⁵

Izrael má pod kontrolou veškeré vodní zdroje Západního břehu od roku 1967 a nakládá s nimi dle svého uvážení. Jak už bylo naznačeno, osadníci jsou v této otázce upřednostňováni před Palestinci. Dle odhadů na každého Palestince připadá v průměru 73 litrů vody na den, kdežto izraelský osadník disponuje 211 – 242 litry denně. Přičemž 100 litrů za den je minimum doporučené Světovou zdravotnickou organizací. Při tomto nepoměru je pravděpodobné, že izraelské osady se svými zavlažovanými poli a vodou naplněnými bazény vzkvétají a palestinské oblasti trpí suchem.¹⁵⁶

Dle údajů z roku 2008, 191 238 Palestinců ve 134 vesnicích není napojeno na vodovodní síť a dalších 190 000 se musí potýkat s problémovou dodávkou vody. Tito Palestinci jsou odkázáni na jiné zdroje, jako je např. dešťová voda nebo nákup vody, jejíž cena je několikanásobně nadsazená. Pro 43 % arabských obyvatel Západního

¹⁵⁴ EFRAT, E., ref. 99., s. 65-70.

Horská zvodně – podzemní zásobárna vody na Západním břehu, která je plně pod izraelskou kontrolou.

¹⁵⁵ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 95.

¹⁵⁶ *O zabírání palestinských vodních zdrojů Izraelem*. Dostupné z: <http://www.evropsky-rozhled.eu/o-zabirani-palestinskych-vodnich-zdroju-izraelem/>. 15. 3. 2013.

břehu, kteří žijí pod hranicí chudoby, to představuje značné finanční břemeno, někdy až 1/10 rodinného rozpočtu.¹⁵⁷

Dalším jevem zhoršujícím dodávku vody je praxe palestinských zemědělců, kteří odčerpávají vodu pro zavlažování z vodovodních sítí vedoucích do palestinských obcí, a tím snižují objem potřebné vody pro domácnosti.¹⁵⁸ Špatná je i vodovodní infrastruktura, která je zbudována z nekvalitních trubek, které mají za následek ztrátu až 33 % vody. V neposlední řadě je třeba zmínit ničení palestinských studní a vodních rezervoárů ze strany Izraele, jelikož od roku 1967 nejsou tyto stavby oficiálně schvalovány.¹⁵⁹

„Před tím jsme měli nějakou vodu, ale potom co armáda vše zničila, musíme přivážet vodu z daleka, což je velmi obtížné a drahé. Ztížili nám život, aby nás donutili odejít. Vojáci jako první zničili naše domy a přístřešky pro naše stáda, vyvrátili všechny naše stromy a potom rozbili cisterny na vodu. Jednalo se o staré vodní nádrže z dob našich předků. Není to zločin? Voda je vzácná. Protože nemáme vodu, bojujeme o přežití každý den.“

- Fátima al-Nawajah, obyvatelka palestinské vesnice Susíjja, 2008.¹⁶⁰

¹⁵⁷ Villages not connected to a water network. Dostupné z: http://www.btselem.org/water/without_running_water. 15. 3. 2013.

¹⁵⁸ Villages not connected to a water network, ref. 157.

¹⁵⁹ O zabírání palestinských vodních zdrojů Izraelem, ref. 156.

¹⁶⁰ AMNESTY INTERNATIONAL. *Troubled waters - Palestinians denied fair access to water*. London: Amnesty International Publications, 2009. s. 1. Dostupné z: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/MDE15/027/2009/en/e9892ce4-7fba-469b-96b9-c1e1084c620c/mde150272009en.pdf>. 15. 3. 2013.

7 VÝSTAVBA SEPARÁTNÍCH KOMUNIKACÍ

Historie izraelských komunikací na Západním břehu se pojí již s rokem 1967, kdy započala výstavba osad a dopravní sítě, která je propojovala. Přístupové komunikace byly stavěny za všech podmínek a za každou cenu, a to i v případě, že je měla využívat pouhá hrstka osadníků, jak se stalo v případě 10 kilometrového spojení mezi osadami *Kadim* a *Ganim*, které obývá cca 150 židovských osadníků. Z počátku byla palestinská přítomnost na vystavěných silnicích a dálnicích, s určitými omezeními, stále povolena.¹⁶¹

V průběhu let byla dopravní síť rozšiřována a propojována s Izraelem. Během mírových jednání z Oslo byly prosazovány separátní silnice, známé jako tzv. *apartheidní silnice*,¹⁶² které měly být určeny výhradně pro izraelské osadníky.¹⁶³ Od roku 2000 komunikace začaly být rozlišovány na ty, které mohou být využity Palestinci a na ty pro izraelské osadníky. Deklarovaným důvodem je izraelská bezpečnost – zejména zamezení palestinských útoků na osadníky, které byly v minulosti prováděny na běžných kolektivních komunikacích.¹⁶⁴

7.1 Struktura a umístění separátních komunikací

Izraelské silnice a dálnice Západního břehu se z většiny nacházejí na zkonfiskované palestinské půdě. Navíc každá komunikace má po svých okrajích vyčleněnou nárazníkovou zónu širokou až 75 metrů, ve které je zakázáno cokoli stavět a pěstovat. Toto nařízení má

¹⁶¹ EFRAT, E., ref. 99., s. 80-84.

¹⁶² Apartheid označuje politiku založenou na rasové diskriminaci, která zamezuje diskriminované skupině podílet se na politickém, sociálním, ekonomickém a kulturním životě v zemi. Nejznámější případ apartheidu pochází z Jihoafrické republiky, kdy v letech 1948 – 1990 byl součástí oficiální státní politiky.

¹⁶³ MA'AN DEVELOPMENT CENTRE. *Apartheid roads: Promoting settlements, Punishing Palestinians*. Jerusalem, 2008. s. 2-3. Dostupné z: http://www.ochaopt.org/documents/opt_prot_maan_apartheid_roads_dec_2008.pdf. 15. 3. 2013.

¹⁶⁴ EFRAT, E., ref. 99., s. 80-84.

za následek de facto další konfiskaci půdy.¹⁶⁵ Celkově bylo zkonfiskováno přibližně 41 525 akrů soukromé palestinské půdy pro výstavbu 1 661 km osadnické dopravní sítě.¹⁶⁶

Komunikace vyhrazené pro použití palestinskými obyvateli se nacházejí ve velmi špatném stavu, často zahrnují i prašné oslí stezky z minulých dob. Izraelské silnice a dálnice jsou naopak budovány moderně pro rychlou a pohodlnou přepravu osadníků.¹⁶⁷ Mezi nejvýznamnější izraelské komunikace patří: *Dálnice č. 6 (Jicchak Rabinova dálnice)*, *Silnice č. 60 a Silnice č. 90 (Gandího silnice)* spojující sever Západního břehu s jihem. Východ Západního břehu se západem je spojen *Dálnicemi č. 1 a č. 5*. Palestinský přístup na izraelské komunikace je většinou vyloučen nebo značně omezen prostřednictvím různých restrikcí. Zejména se jedná o

- špatný přístup k těmto komunikacím z palestinských obcí
- fyzické překážky (ploty, zdi, valy, příkopy atd.), které blokují dosavadní přístup z palestinských silnic
- permanentní a provizorní izraelská kontrolní stanoviště, nebo-li *check pointy* (podrobněji v kapitole č. 7.2)
- vojenská zařízení zakazující palestinskou přítomnost na těchto komunikacích.¹⁶⁸

Pouhých 7 % palestinských soukromých automobilů disponuje oficiálním povolením pohybovat se na izraelských komunikacích Západního břehu. Obdržet izraelské povolení je velice složitý a časově náročný proces, jeho cena se pohybuje kolem 450 USD na rok. Navíc je potřeba ho získat jednak pro řidiče, tak i pro vozidlo.¹⁶⁹

¹⁶⁵ MAKDISI, S., ref. 98., s. 32-33.

¹⁶⁶ MA'AN DEVELOPMENT CENTRE, ref. 163., s. 3.

¹⁶⁷ MAKDISI, S., ref. 98., s. 32-34.

¹⁶⁸ MA'AN DEVELOPMENT CENTRE, ref. 163., s. 3-7.

¹⁶⁹ MAKDISI, S., ref. 98., s. 37-39.

7.2 Izraelské vojenské check-pointy

Izraelské check-pointy vznikly v důsledku První intifády (1987) počátkem 90. let 20. století. Představují vojenská kontrolní stanoviště postavená na palestinských komunikacích. Slouží k prověřování cestujících a vozidel v zájmu bezpečnosti Izraele. Také jsou důkazem izraelské dominance na Západním břehu. Izraelští vojáci obsluhující check-pointy mají de facto neomezenou moc nad palestinskými průchozími. Projevuje se to např. zabavováním identifikačních průkazů i přes fakt, že se jedná o nelegální postup. Díky tomu jsou Palestinci zadržováni na mnoho hodin až dnů, a to bez řádného odůvodnění.¹⁷⁰ Další projev nadřazenosti představuje např. zdržování palestinské lékařské pomoci nebo naopak člověka vyžadujícího zdravotní ošetření, což může mít za následek i smrt. Dle Světové zdravotnické organizace v mezidobí roku 2000 – 2004 na check-pointech porodilo 61 žen. Organizace OSN vydala zprávu o běžných izraelských praktikách uplatňovaných na arabské populaci. Jedná se zejména o zastrasování, vyhrožování, Arabové jsou nuceni se veřejně ponižovat svlékáním a také je na nich uplatňováno fyzické násilí. Kontrolní stanoviště by měla hrát především bezpečnostní úlohu, ale např. z výpovědi jednoho izraelského vojáka se můžeme dozvědět, že jeho check-point neplní žádnou bezpečnostní úlohu, nýbrž byl vytvořen pouze za účelem terorizovat Palestince.¹⁷¹

Od roku 2004 existují tzv. *Back-to-back* check-pointy, skrz které není možno projet ve vozidle. Jestliže se přes něj musejí dostat suroviny mířící např. do obchodů, je zapotřebí je z vozidla vyložit, ručně přenést přes kontrolní stanoviště, kde jsou prohledány, a následně naložit do jiného, přistaveného vozu. Tento proces je velice náročný a především má za následek stagnaci palestinské ekonomiky a v důsledku toho neuvěřitelný nárůst cen potravin. Např. cena bedny rajčat mířících z Gazy do Hebronu vzroste z 3 USD na 9 – 12 USD. Dle údajů Světové banky

¹⁷⁰ EFRAT, E., ref. 99., s. 85-86.

z roku 2004 byl příjem Palestinců snižen o 1/3. Čtvrtina Palestinců je nezaměstnaná, a to zejména zásluhou těchto check-pointů, které slouží k ochraně osadníků.¹⁷²

7.3 Následky výstavby separátních silnic a check-pointů

System prominentních izraelských komunikací a check-pointů má za následek další fragmentaci Západního břehu na nespočet palestinských enkláv. To má nepříznivý dopad na palestinské obyvatelstvo, zdravotnické služby, ekonomiku a politiku v oblasti.¹⁷³ Cestování Palestinců po Západním břehu se stalo zdlouhavým procesem, kdy dopravování se z místa A do místa B zabere několik hodin namísto pár minut, pokud by mohli používat dříve využívané komunikace, které nyní slouží pouze izraelským osadníkům.¹⁷⁴

¹⁷¹ MAKDISI, S., ref. 98., s. 48-54.

¹⁷² MAKDISI, S., ref. 98., s. 58-61.

¹⁷³ MA'AN DEVELOPMENT CENTRE, ref. 163., s. 17.

¹⁷⁴ MAKDISI, S., ref. 98., s. 34.

8 VÝSTAVBA BARIÉRY

V roce 2000 se začala rýsovat myšlenka na oddělení Izraele od Západního břehu z důvodu zamezení pronikání militantních palestinských skupin do Izraele. Izraelská vláda dala roku 2002 pokyn k výstavbě bariéry v místech demarkační linie z roku 1949.¹⁷⁵

8.1 Umístění bariéry a její struktura

Již roku 2002 začala stavba bariéry na východ od demarkační linie, a to ze severní části Západního břehu. Plánovaná trasa bariéry měla zasahovat hlouběji do území Západního břehu, a tím připojit židovské osadnické bloky jako např. Ari'el, Kedumim a Imanuel s územím Izraele. Začlenění těchto osad hluboce zasazených do Západního břehu je součástí tzv. plánu *finger nails zone* (finger nails = nehty). Tyto finger nails mají být v budoucnosti napojeny na tzv. *izraelské prsty*, které vytvoří kontinuální spojení oblastí s Izraelem. To by se rovnalo anexi území ležícího mezi zmíněnými osadami a demarkační linií. Bariéra, která má vzniknout kolem východního Jeruzaléma, dostala projektový název *Jeruzalémský plášť* (Jerusalem envelope), který má v plánu obklopit nejen východní Jeruzalém, ale i jeho přilehlé izraelské osady (podrobněji viz kapitola 9.4).¹⁷⁶

Byla ustanovena i nárazníková zóna, tzv. *oblast švu* (seam zone) - zóna určená pro trajektorii bariéry, která byla prohlášena za uzavřenou vojenskou oblast. Pro tyto účely bylo vyvlastněno 8 750 akrů půdy. V oblasti se nachází 42 palestinských vesnic s 60 000 obyvateli. Pro přístup do zóny je zapotřebí vlastnit speciální povolení, a to platí i pro

¹⁷⁵ LEIN, Y. *Behind the Barrier - Human Rights Violations as a Result of Israel's Separation Barrier*. Jerusalem: B'Tselem, 2003. s. 5-6. Dostupné z:

http://www.btselem.org/download/200304_behind_the_barrier_eng.pdf. 16. 3. 2013.

¹⁷⁶ EFRAT, E., ref. 99., s. 107-108.

jedince, kteří v dané oblasti mají svůj majetek, např. zemědělskou usedlost.¹⁷⁷

Separční bariéra se bude týkat přibližně 40 425 akrů půdy, což představuje 2,9 % území Západního břehu. Trasa bariéry bude mít za následek vytvoření palestinských enkláv a v jiných případech oddělí palestinské rolníky od jejich zemědělské půdy.¹⁷⁸

Bariéra je tvořena kombinací elektrického plotu, ostnatého drátu, obslužné komunikace a příkopů. Průměrná šířka tohoto předělení se pohybuje kolem 60 m. Kvůli topografickému členění terénu není vždy možné vyčlenit 60 m pásmo, a tak je za účelem oddělení vystavěna zeď z betonových desek. Pro průchod přes bariéru byly vybudovány hlavní tranzitní brány a také tzv. *zemědělské brány*, které slouží palestinským rolníkům.¹⁷⁹ Z projektovaných 708 km izraelské bariéry (přičemž délka demarkační linie představuje 320 km)¹⁸⁰ bylo do roku 2013 zkonstruováno 450 km. Dle odhadů palestinské humanitární organizace *al-Haqq* se bude 85 % celkové délky bariéry nacházet uvnitř území Západního břehu, a tím bude anektováno zhruba 124 294 akrů.¹⁸¹

8.2 Následky výstavby bariéry

Umístění bariéry vytvořilo na její západní straně 5 enklávních oblastí zahrnujících 13 palestinských obcí s 11 700 obyvateli, které jsou odděleny od zbytku Západního břehu a samy od sebe navzájem. Na východ od bariéry (území Západního břehu) vzniklo dalších 5

¹⁷⁷ MAKDISI, S., ref. 98., s. 16-17.

¹⁷⁸ LEIN, Y., ref. 175. s. 9.

¹⁷⁹ LEIN, Y., ref. 175. s. 8.

¹⁸⁰ UNITED NATIONS. *Seven years after the Advisory Opinion of the International Court of Justice on the Barrier: The Impact of the Barrier in the Jerusalem area*. Dostupné z: http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_barrier_update_july_2011_english.pdf. 17. 3. 2013.

¹⁸¹ *Israeli wall isolates Palestinian communities*. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2012/12/20121225825178322.html>. 17. 3. 2013. Al-Haqq je nezávislá lidskoprávní organizace založená roku 1979 v Ramalláhu.

enklávních bloků obsahujících 19 palestinských obcí se 128 500 obyvateli. Dále 10 izraelských osad se 19 800 obyvateli bylo odtrženo od Západního břehu a nyní se nachází na západní straně bariéry, tedy na území státu Izrael.¹⁸²

Desítky palestinských obyvatel bydlících na východ od bariéry bylo odděleno od podstatné části své zemědělské půdy, která se nachází na západní straně. Pro přístup ke svým pozemkům musejí využívat speciální zemědělské průchody přes bariéru. Navíc každý rolník má povolený průjezd pouze pro jednu určitou bránu, která se otevírá pouze v určitou dobu několikrát za den a navíc není jasné, zda-li k otevření dojde. V případě, že zemědělský pozemek leží v zóně švu, tak se navíc majitel pozemku musí prokazovat speciálním povolením, které mu dovoluje na něj vstoupit. Obdržet povolení je velice obtížné - majitel musí předložit dokument potvrzující vlastnictví, což podobně jako u uplatňování Osmanského práva představuje pro Palestince závažnou překážku. Například 90 % obdělávané půdy palestinské vesnice *ar-Rás* se nyní nachází západně od bariéry a pouze nepatrný počet obyvatel k nim má přístup. To má katastrofální následky pro zemědělskou produkci a obživu obyvatel oblasti.¹⁸³

V roce 2007 Izrael schválil celkově 18 % podaných žádostí pro vstup do zóny švu. Zbýlých 82 % žádajících bylo nuceno si najít obživu na jiných místech a obávalo se o budoucnost svých pozemků. Dle uplatňovaného Osmanského práva o něj během 3 leté nečinnosti přijdou.¹⁸⁴

Výstavba separační bariéry neměla za následek pouze zhoršení zemědělské produkce oblasti, ale také ekonomický pokles v důsledku nárůstu nezaměstnanosti, jako např. v obci *Jubava*, kde vzrostla až

¹⁸² LEIN, Y., ref. 175., s. 10-11.

¹⁸³ MAKDISI, S., ref. 98., s. 15-27.

¹⁸⁴ MAKDISI, S., ref. 98., s. 15-27.

na 90 %. Narušena byla také dostupnost zdravotní péče a v neposlední řadě byly ovlivněny mezilidské vztahy.¹⁸⁵

Prvotní deklarovaný cíl výstavby bariéry – zamezení ozbrojeným arabským skupinám v pronikání na území Izraele, byl dle izraelského Ministerstva vnitra úspěšně naplněn z 90 %.¹⁸⁶ Vybudovaná bariéra však nijak nezmírnila izraelsko-palestinský konflikt, jehož podstata tkví v neexistenci Palestinského státu. Dalo by se říci, že bariéra nadále konflikt prohlubuje.¹⁸⁷

¹⁸⁵ MAKDISI, S., ref. 98., s. 15-27.

¹⁸⁶ *Israeli wall isolates Palestinian communities.*, ref. 181.

¹⁸⁷ COHEN, E. S. *Israel's West Bank Barrier: An Impediment to Peace*. JSTOR. American Geographical Society. 2006. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/30034143>. 17. 3. 2013.

9 JERUZALÉM PO ROCE 1967

Město Jeruzalém vždy hrálo důležitou roli v izraelsko-palestinském konfliktu. Obě strany si vytvářejí nárok na toto „svaté město“ jako duchovní centrum a nemají v úmyslu se ho zříci.

Po první izraelsko-palestinské válce bylo město rozděleno na Západní Jeruzalém pod izraelskou správou a Východní Jeruzalém pod správou jordánskou. Vývoj obou částí města probíhal odlišně, a to dle obsazení jejími obyvateli – Židy a Araby.¹⁸⁸

V roce 1950 byl Západní Jeruzalém prohlášen izraelským hlavním městem, ačkoliv mezinárodní společenství s tímto jednostranným krokem nesouhlasilo.¹⁸⁹ Po Šestidenní válce se Východní Jeruzalém dostal pod plnou izraelskou okupační správu. Jedním z hlavních cílů politiky Izraele byla judaisace města jak z náboženského, tak i demografického hlediska.¹⁹⁰ V roce 1980 byl Východní Jeruzalém oficiálně anektován Izraelem a takto sjednocené město bylo prohlášeno za „jediné nedělitelné hlavní město Izraele“.¹⁹¹

9.1 Výstavba a rozšiřování Jeruzaléma

Po roce 1967 Izrael přiřadil k městským hranicím Jeruzaléma téměř 10 735 akrů půdy Západního břehu, které se zbytkem Východního Jeruzaléma anektoval v roce 1980, a to v duchu již zmíněného nedělitelného hlavního města Izraele.¹⁹² V této době se již utvářel plán na vytvoření jeruzalémské metropole táhnoucí se od periférií města

¹⁸⁸ ČEJKA, M., ref. 3., s. 134.

¹⁸⁹ ČEJKA, M., ref. 3., s. 134.

¹⁹⁰ ABDULLAH, D. *An investigation into the transformation of Jerusalem after 1967*. London: Middle East Monitor, 2011. s. 1. Dostupné z: <http://www.middleeastmonitor.com/downloads/briefing-paper/an-investigation-into-the-transformation-of-jerusalem-after-1967.pdf>. 1. 4. 2013.

¹⁹¹ ČEJKA, M., ref. 3., s. 135.

¹⁹² MAKDISI, S., ref. 98., s. 64.

Ramalláh, přes bloky osad na severu od Jeruzaléma, k osadnickému bloku Ma'ale Adumim až k městu Betlém. Idea plánování externích osad, které spolu s Jeruzalémem vytvoří velkou metropoli, byla představena roku 1994 v územním plánu, který navrhoval rozvoj oblasti do roku 2010. Ačkoliv územní plán nebyl nikdy ratifikován, sloužil jako předloha pro plánované rozšíření osady Ma'ale Adumim na západ.¹⁹³

Současná plocha Jeruzaléma na Západním břehu zabírá zhruba 17 500 akrů, z čehož 1 500 akrů představuje Východní Jeruzalém. Zbylých 16 000 akrů v minulosti náleželo 28 palestinským vesnicím.¹⁹⁴ Tato hranice anektovaného Východního Jeruzaléma byla rozšířena téměř až k úpatím palestinských měst a vesnic, nacházející se na Západním břehu. Což představovalo dle *Merona Benvinistiho* „maximální prostor s minimálním počtem Arabů“. Například palestinská obec *Nu'fan* byla připojena do městské hranice Jeruzaléma, ale jeho obyvatelé byli klasifikováni jako obyvatelé Západního břehu, tudíž byli de facto považováni za nelegální obyvatele Jeruzaléma.¹⁹⁵

35 % oblasti Východního Jeruzaléma (většinou se jednalo o soukromé palestinské pozemky) bylo v průběhu let vyvlastňováno pro izraelské osadníky, a to prostřednictvím téměř totožných izraelských byrokratických mechanismů, které jsou využívány na získávání půdy Západního břehu. Jednalo se například o vyvlastňování pro veřejné zájmy a aplikování *Absenčního práva* založeného na nemožnosti návratu uprchlíků. Na těchto pozemcích bylo vystavěno 15 osad s 47 000 bytovými jednotkami. Od roku 1967 představovala izraelská jeruzalémská výstavba 88 %, kdežto arabská pouze 12 %. To koresponduje s izraelskou politikou v Jeruzalémě – záměrně neposkytovat mnoho stavebních povolení Palestincům a také zamezit opravám arabských

¹⁹³ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 102-103.

¹⁹⁴ EFRAT, E., ref. 99., s. 98.

¹⁹⁵ MAKDISI, S., ref. 98., s. 65.

Meron Benvinisti – politolog a bývalý náměstek Jeruzaléma za Teddyho Kolleka (1971 - 1978).

domů v rámci Starého města. Následkem je, že více než 300 arabských domů se nyní nachází v havarijním stavu.¹⁹⁶

9.2 Demolice domů v Jeruzalémě

Při převzetí izraelské kontroly nad Jeruzalémem v roce 1967 byla provedena první demolice. Pro lepší přístup ke Zdi nářků a k židovské čtvrti byla zbourána arabská čtvrt *Maghriba*.¹⁹⁷

Snaha pozdržet či vůbec nepovolit arabskou výstavbu má za následek neutěšenou bytovou situaci v Jeruzalémě. Palestinské rodiny jsou okolnostmi nuceny stavět stavby, které jsou ze strany izraelských orgánů považovány za nelegální i přes to, že se nacházejí na jejich soukromých pozemcích. V případě, že Izrael nelegální stavbu odhalí, ve velké míře hrozí demolice objektu, a to bez nároku na finanční kompenzaci.¹⁹⁸ Celkově bylo od roku 1967 strženo více než 24 145 palestinských domovů a je odhadováno, že o střechu nad hlavou přišlo kolem 70 000 Palestinců. Demolice se nevztahovaly pouze na obydlí, ale také i na školy, historické památky a islámské náboženské stavby, jako např. mešity.¹⁹⁹ V Jeruzalémě se vykonává nejvíce demolicí z celého Západního břehu. Organizace *Amnesty International* poukázala na fakt, že demolice budov patří do promyšlené dlouhodobé politiky Izraele, přičemž likvidace staveb není často řádně odůvodněna a může k ní dojít i bez včasného upozornění.²⁰⁰

¹⁹⁶ ABDULLAH, D., ref. 190., s. 2-3.

¹⁹⁷ ABDULLAH, D., ref. 190., s. 2.

¹⁹⁸ MAKDISI, S., ref. 98., s. 105-107.

¹⁹⁹ ABDULLAH, D., ref. 190., s. 3.

²⁰⁰ MAKDISI, S., ref. 98., s. 107-110.

9.3 Větší Jeruzalém

Tzv. *Větší Jeruzalém* zahrnuje další 4 bloky osad, které jsou na samotné město napojeny důmyslnou dopravní sítí.

První dva bloky osad se nacházejí u severozápadní a severovýchodní hranice Jeruzaléma. Tím tvoří pomyslnou bariéru před arabskými sousedy,²⁰¹ způsobují zpřetrhání vzájemných vazeb okolních palestinských vesnic a v neposlední řadě zabraňují v územním rozšiřování *Ramalláhu* na jihovýchod a jihozápad. Třetí blok osad je situován na východ od Jeruzaléma a jeho významný prvek představuje největší osada Západního břehu Ma'ale Adumim. Tento blok osad se nachází na zhruba 9 875 akrech půdy.²⁰² Mezi osadou Ma'ale Adumim a Jeruzalémem se nachází tzv. *oblast E1*, která má být dle rozhodnutí izraelského premiéra Netanjahua z roku 2012 zastavěna 3 000 bytovými jednotkami. To by mělo za následek zvýšení izolace Východního Jeruzaléma od zbytku Západního břehu, přerušení územní kontinuity mezi severní a jižní částí Západního břehu, a také by to vedlo k enormnímu vystěhovávání beduínského obyvatelstva, které v oblasti E1 žije. Jakékoliv další budování osadnických bloků je opět porušováním Dohod z Oslo II., kdy Izrael přislíbil zmrazení výstavby.²⁰³ Poslední čtvrtý blok osad se nalézá jižně od Jeruzaléma a představuje blok *Ecion*, který je s Jeruzalémem spojen pouze silničním tunelem.²⁰⁴

9.4 Separační bariéra kolem Východního Jeruzaléma

Východní Jeruzalém je klíčovou oblastí pro obyvatele okolních palestinských obcí. Je středobodem, ve kterém Palestinci mají přístup

²⁰¹ EFRAT, E., ref. 99., s. 99.

²⁰² LEIN, Y., WEIZMAN, E., ref. 97., s. 113-114.

²⁰³ *The E1 plan and its implications for human rights in the West Bank*. Dostupné z: http://www.btselem.org/settlements/20121202_e1_human_rights_ramifications. 1. 4. 2013.

²⁰⁴ EFRAT, E., ref. 99., s. 99.

k nemocnicím, zaměstnáním, školám apod.²⁰⁵ Po výstavbě bariéry podél Východního Jeruzaléma, která započala po roce 2002, byl pro Palestince přístup do města znesnadněn. Podobně jako na Západním břehu se musejí vykazovat speciálními povoleními, které je opravňují ke vstupu do oblasti Jeruzaléma přes bezpečnostní kontroly. Získat tato povolení je daleko komplikovanější a obtížnější proces než v ostatních případech Západního břehu - velký počet palestinské populace se nemusí nikdy do Jeruzaléma dostat, vidět svá svatá místa a nemluvě o přístupnosti k již zmíněným nemocnicím, školám a zaměstnáním.²⁰⁶

Bariéra měla dále za následek další odštěpování palestinských obcí od jejich zemědělských usedlostí, jak se například stalo v oblasti *Biddu* zahrnující obce *Bejt Ijza*, *Biddu*, *Bejt Surík*. Ta přišla téměř až o 50 % usedlostí.²⁰⁷ Také demonstrování izraelské moci na těchto check-pointech je daleko větší, než na jiných průchozích bodech.²⁰⁸

Trajektorie bariéry se netáhne pouze v pásmu obecních hranic města, ale zahrnuje či bude zahrnovat přilehlé osadnické bloky z tzv. Většího Jeruzaléma. Pokud dojde k plánovanému dostavění bariéry, tzv. Jeruzalémského pláště, zhruba 151 km² území Západního břehu se bude nacházet na západní straně bariéry a bude považováno za teritorium Izraele.²⁰⁹

Dle konceptu „maximálního prostoru s minimálním počtem Arabů“ se hustě obydlené arabské čtvrtě patřící do obecních hranic Jeruzaléma, nacházejí na východní straně bariéry. Jedná se např. o čtvrt' *Kafr^cAqab*, *Samiramis* a uprchlický tábor *Šu^cfát*. V několika případech bariéra

²⁰⁵ *Route of the barrier around East Jerusalem*. Dostupné z: http://www.btselem.org/separation_barrier/jerusalem. 2. 4. 2013.

²⁰⁶ MAKDISI, S., ref. 98., s. 68-70.

²⁰⁷ UNITED NATIONS, ref. 180.

²⁰⁸ MAKDISI, S., ref. 98., s. 68-70.

²⁰⁹ UNITED NATIONS, ref. 180.

rozdělila palestinské obce ve dvě, jako se stalo v případě vesnice *Abu Dís*.²¹⁰

V roce 2011 se délka bariéry pohybovala okolo 142 km a pouhé 4 km délky se shodovali s původní demarkační linií.²¹¹

Při této izraelské politice se idea Východního Jeruzaléma, jako hlavního města Palestinského státu, zdá vzdálená realitě.²¹²

²¹⁰ MAKDISI, S., ref. 98., s. 70-71.

²¹¹ UNITED NATIONS, ref. 180.

²¹² ČEJKA, M., ref. 2., s. 136.

10 PORUŠOVÁNÍ MEZINÁRODNÍCH KONVENCÍ

Stát Izrael se svou aktivitou (která je popisována v předchozích kapitolách) na okupovaných územích dopouští porušování mezinárodních úmluv, které jsou pro něj zavazující. Jedná se zejména o *IV. Ženevskou úmluvu* z roku 1949, *Haagské konvence* z roku 1907 a *Mezinárodní lidská práva*.²¹³

Izrael je většinou světa považován za zemi, která okupuje majoritní území Palestinského státu. Mezinárodní humanitární právo definuje okupaci jako stav, kdy stát vykonává nepovolenou kontrolu nad územím, na které nemá svrchované vlastnické právo.²¹⁴

10.1 IV. Ženevská úmluva z roku 1949

Článek č. 49 IV. Ženevské úmluvy hovoří následovně:
*„Okupační mocnost nemůže deportovat nebo přesunout část svého vlastního obyvatelstva do území jí obsazeného.“*²¹⁵

Dle tohoto článku usazování izraelských osadníků v etablovaných osadách na okupovaném území je z hlediska mezinárodního práva nepřípustné. Izrael obvinění z porušování tohoto článku rázně odmítá a argumentuje tím, že se jedná pouze o dobrovolný návrat osob do míst, kde žili jejich předci.²¹⁶ Izraelské rétorika o „dobrovolném návratu obyvatel“ je ve skutečnosti značně podmiňována státním financováním infrastruktury osad na okupovaném území,²¹⁷ finančními benefity pro nově příchozí (v roce 2000 byl průměrný grant na osobu 528 USD) apod.²¹⁸

²¹³ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 37-49.

²¹⁴ *Occupation*. Dostupné z: <http://www.icrc.org/eng/war-and-law/contemporary-challenges-for-ihl/occupation/index.jsp>. 5. 4. 2013.

²¹⁵ *Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů*. Dostupné z: http://www.cervenýkriz.eu/cz/mhp_knihovna/zenevske_umluvy.pdf. 5. 4. 2013.

²¹⁶ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 37-39.

²¹⁷ EFRAT, E., ref. 99., s. 38-39.

²¹⁸ MAKDISI, S., ref. 98., s. 125.

Navíc jakékoliv historické či náboženské nároky na okupovaná území nemohou být brány jako relevantní odůvodnění při zjevném porušování zmíněného článku.²¹⁹

Článek č. 49 IV. Ženevské úmluvy byl také podpořen Rezolucí č. 465 RB OSN z roku 1980, která odsuzuje izraelskou politiku osídlování.²²⁰

10.2 Haagské konvence z roku 1907

Jedním ze základních principů Haagské konvence je dočasná povaha vojenské okupace. Dočasný charakter okupace má omezovat okupující mocnost při vytváření trvalých objektů na okupovaném území.

²²¹ O čemž pojednává článek č. 55:

„Okupující stát je považován pouze za správce veřejných budov, nemovitostí, lesů, zemědělských oblastí patřících okupovanému státu...“²²²

Díky enormním izraelským investicím do osadnictví, infrastruktury, zemědělství apod., je obtížné si představit, že Izrael bere v úvahu dočasnost své správy (ať už je v dnešní době pouze částečná) nad okupovaným územím.²²³ To dokládají i slova Ariela Šarona, který deklaroval izraelskou neochotu se stáhnout ze Západního břehu (viz kapitola 4.2.2). Dále o dočasném spravování objektů a nemovitostí lze pochybovat, vezmeme-li např. v úvahu aplikování Absenčního práva z roku 1950, kdy veškerý movitý a nemovitý majetek patřící nepřítomným osobám z období mezi 29. listopadem 1947 a zářím 1948 přešel pod izraelskou správu, a to bez možnosti návratu (viz kapitola 5.3).

²¹⁹ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 39.

²²⁰ GERLOFF, J., ref. 148., s. 50-51.

²²¹ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 39.

²²² *Convention (IV) respecting the Laws and Customs of War on Land and its annex: Regulations concerning the Laws and Customs of War on Land.* Dostupné z:

<http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>. 5. 4. 2013.

²²³ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 39.

46 letou izraelskou okupaci Západního břehu a Východního Jeruzaléma lze za trvalou považovat, a to vede k závěru, že Izrael se dopouští porušování *Haagských konvencí* z roku 1907.

10.3 Mezinárodní lidská práva

Základní lidská práva jsou obsažena ve *Všeobecné deklaraci lidských práv* přijaté OSN roku 1948. Tento dokument obsahuje všeobecnou normu chování, kterou by měly uznávat všechny národy. Mezi další důležité lidskoprávní dokumenty, které rozšiřují úmluvu z roku 1948, patří 2 konvence z roku 1966, a to *Mezinárodní pakt občanských a politických práv* a *Mezinárodní pakt hospodářských, sociálních a kulturních práv*.²²⁴ Pro Izrael by tyto úmluvy měly být zavazující, jelikož jím byly podepsány a ratifikovány.²²⁵

10.3.1 Právo na sebeurčení

Článek č. 1, který je společný pro oba pakty z roku 1966 uvádí:

- „1. *Všechny národy mají právo na sebeurčení. Na základě tohoto práva svobodně určují svůj politický statut a svobodně uskutečňují svůj hospodářský, sociální a kulturní vývoj.*
2. *Všechny národy mohou pro své vlastní cíle svobodně disponovat svým přírodním bohatstvím a zdroji bez újmy na jakýchkoli závazcích, vyplývajících z mezinárodní hospodářské spolupráce, založené na vzájemné výhodnosti a mezinárodním právu. V žádném případě nesmí být národ zbaven svých vlastních prostředků k životní existenci.*“²²⁶

²²⁴ *Nástroje na ochranu lidských práv - Mezinárodní listina lidských práv*. Dostupné z: <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=6&subkap=8>. 6. 4. 2013.

²²⁵ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 41.

²²⁶ *Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech*. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>. 6. 4. 2013.

Izrael výstavbou osad, komunikací a separační bariéry postupně rozčlenil palestinské území Západního břehu. V dnešní době se nejedná o kontinuální palestinskou oblast, ale spíše o oblast, která je tvořena nespočtelným množstvím enkláv. Tato nedostačující kontinuita brání vytvoření životaschopného Palestinského státu, a tím zabraňuje realizaci práva na sebeurčení zmíněné v bodě č. 1. Dále od roku 1967 má Izrael veškerou kontrolu nad vodními zdroji Západního břehu, ve velké míře disponuje úrodnou půdou a to zejména z oblasti údolí Jordánu. To vše má za následek omezování rozvoje palestinských měst a ekonomického růstu.²²⁷

10.3.2 Právo na svobodný pohyb

Svobodný pohyb občanů kteréhokoliv státu je deklarován článkem č. 13 úmluvy z roku 1948:

- „1. Každý má právo volně se pohybovat a svobodně si volit bydliště uvnitř určitého státu.
2. Každý má právo opustit kteroukoli zemi, i svou vlastní, a vrátit se do své země“²²⁸

Výstavba izraelských osad, separační bariéry mající za následek předělení palestinských obcí, omezování průchodu přes check-pointy, nevlastní-li palestinský občan speciální povolení, a také omezený pohyb Palestinců po prominentních izraelských komunikacích v důsledku zabraňují svobodnému pohybu Palestinců uvnitř svého státu (viz kapitoly č. 5, 7, 8). Tím dochází k porušování bodu č. 1.

Bod č. 2 je Izraelem porušován v případě nepovolování návratu palestinských uprchlíků na Západní břeh (viz kapitola č. 2.3).

²²⁷ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 42.

²²⁸ Všeobecná deklarace lidských práv. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>. 6. 4. 2013.

10.3.3 Právo na životní standard

Práva na životní standard a na práci mají být zajištěny dle článku č. 6 a 11 *Mezinárodního paktu hospodářských, sociálních a kulturních práv*:

„1. Státy, smluvní strany Paktu, uznávají právo na práci, které zahrnuje právo každého na příležitost vydělávat si na živobytí svojí prací, kterou si svobodně vybere nebo přijme, a učiní příslušné kroky k ochraně tohoto práva.

2. Státy, smluvní strany Paktu, uznávají právo každého jednotlivce na přiměřenou životní úroveň pro něj a jeho rodinu, zahrnující v to dostatečnou výživu, šatstvo, byt, a na neustálé zlepšování životních podmínek...“²²⁹

Výstavba bariéry měla v mnoha případech za následek oddělení palestinských obyvatel od jejich pracovních míst. V nejčtenější míře došlo k separování zemědělských pozemků od jejich majitelů žijících nyní na východ od bariéry. Jak již bylo zmíněno, většině majitelům je povoleno ke vstupu na tyto odštěpené pozemky odepřeno. Tím je obživa prostřednictvím zemědělství, které představuje jeden z podstatných příjmů palestinského obyvatelstva v této oblasti, znemožňována.²³⁰ Díky tomu dochází k nárůstu nezaměstnanosti a chudoby, což podstatně ovlivňuje životní úroveň Palestinců, která ve 43 % spadá pod hranici minima (viz kapitola č. 6, 8.2).

K důležitým životním standardům lze počítat také právo na lékařskou pomoc. To je zahrnuto v článku č. 12 *Mezinárodního paktu hospodářských, sociálních a kulturních práv*. Dle jeho obsahu má každý jedinec nárok na maximálně dosažitelnou úroveň fyzického a psychického zdraví.²³¹ Umístění bariéry a check-pointů mělo za následek vytvoření enklávních oblastí, které mnohdy nedisponují vlastními zdravotnickými středisky.²³² Jejich obyvatelé jsou nuceni cestovat přes bezpečnostní

²²⁹ *Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech.*, ref. 226.

²³⁰ LEIN, Y., ref. 175., s. 15.

²³¹ *Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech.*, ref. 226.

²³² LEIN, Y., ref. 175., s. 16-17.

kontroly do nejbližších zdravotnických center. V akutních případech, kdy hraje důležitou roli každá minuta, to může mít tragické následky (viz kapitola č. 7.2)

10.3.4 Právo na vlastnictví

Právo na ochranu soukromého vlastnictví je zakotveno v článku č. 46. Haagské konvence, článku č. 53. IV. Ženevské úmluvy, a také v článku č. 17 Všeobecné deklarace lidských práv. Tyto tři mezinárodní konvence jasně hovoří o tom, že každý člověk má právo na majetkové vlastnictví a tento majetek nemůže být svévolně zabavován. V případě vojenské okupace není možno ho nikterak ničit s výjimkou případů, které spadají do kategorie nezbytné pro vojenské účely.²³³ Izraelská výstavba deklarovaná v duchu „nezbytných vojenských opatření“ se stala častým nástrojem „legality“, a to i v případech, že na vyvlastněných soukromých pozemcích vznikly židovské osady a komunikace určené pouze pro jejich použití (viz kapitola č. 5.1). Výstavbou izraelských nemovitostí na Západním břehu bylo nesčetněkrát porušeno právo na vlastnictví - nové nemovitosti se nacházejí na soukromých pozemcích vyvlastněných dle izraelských byrokratických mechanismů.²³⁴

V březnu roku 2012 Izrael vypověděl spolupráci s radou OSN pro lidská práva v reakci na úmysl prošetřit legalitu výstavby židovských osad na Západním břehu. Izraelský ministr zahraničí *Avigdor Lieberman* prohlásil Radu bezpečnosti za „*pokryteckou organizaci, která nemá s lidskými právy nic společného*“.²³⁵

²³³ *Convention (IV) respecting the Laws and Customs of War on Land and its annex: Regulations concerning the Laws and Customs of War on Land.*, ref. 222.
Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů., ref. 215.
Všeobecná deklarace lidských práv., ref. 228.

²³⁴ LEIN, Y., WEIZMAN, E, ref. 97., s. 43.

²³⁵ *Izrael vypověděl spolupráci s Radou OSN pro lidská práva.* Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/169726-izrael-vypovedel-spolupraci-s-radou-osn-pro-lidska-prava/>. 7. 4. 2013.

11 ZÁVĚR

V předchozích kapitolách byly popsány různé aspekty teritoriální okupace Západního břehu od roku 1967 a její dopady na život palestinských obyvatel. Při pohledu na praktickou politiku Izraele můžeme pozorovat, že veškeré izraelské byrokratické mechanismy, počínaje zabíráním půdy např. dle Osmanského práva, Absenčního práva apod., výstavbou osad, separačních komunikací a bariéry, jsou detailně promyšleny tak, aby jejich neúspěch nebyl nikterak možný. S postupem let, od roku 1967, byl vytvořen důmyslný systém podporující izraelskou přítomnost na okupovaných územích, kterému nahrává arabská nedbalost a izraelská cílevědomost.

Stát Izrael byl vytvořen na základě myšlenky sionismu. Cílem sionismu bylo založení židovského státu, který by ochránil židovskou populaci před veškerými příkořími tehdejší doby. Posuzovat, zda se jednalo o správnou myšlenku, není účelem této práce. Avšak současné pojetí sionismu, které má za následek rozšiřování státu Izrael na Západní břeh, se nezdá již příliš korektní. Zejména z důvodu, že primárním principem sionismu bylo ukončení útrap Židů. Novodobé pojetí sionismu a jeho praxe se však nyní dopouští podobných utlačovatelských praktik na palestinském lidu a zapomíná na fakt, že v minulosti to byl právě židovský národ, který byl utlačován.

Od roku 1967 započala izraelská zástavba Západního břehu a Východního Jeruzaléma i přes fakt, že dle Rezoluce č. 242 RB OSN a článku č. 49 IV. Ženevské úmluvy se jedná o nelegální činnost. Zabírání palestinských pozemků, výstavba osad, komunikací a bariéry jako kdyby naznačovaly, že palestinská přítomnost na Západním břehu není žádoucí. Při pohledu na dnešní mapu Západního břehu, si můžeme všimnout, že izraelské osady roztroušené po celém území spolu se separátními komunikacemi značně tříští palestinské území. Trasa bariéry sahající hluboko do území Západního břehu tvoří už nyní mnoho palestinských

enklávních oblastí a po ukončení stavby bude štěpit Západní břeh v mnohem větší míře. Nemluvě o dalším připojování území ke státu Izrael.

Izraelská teritoriální okupace má v mnoha případech za následek utlačování palestinského lidu, porušování mezinárodních úmluv a práv. Také vstřícnost izraelské politiky k vyřešení konfliktu se nezdá příliš přesvědčivá. To dokazuje například nedávné izraelské prohlášení o výstavbě dalších tisíců bytových jednotek v reakci na uznání Palestiny jako pozorovatelského státu OSN.

Pokud se zamyslíme nad všemi těmito fakty, tak nevyhnutelně vyvstává otázka, zda je vůbec možné a žádoucí, aby vznikl nezávislý palestinský stát. Pro vytvoření samostatného a fungujícího státu Palestina by byla pravděpodobně nutná větší kontinuita území. To by znamenalo odstranění alespoň části izraelských osad, které jsou pro Izrael velice citlivým tématem. Stažení osad by mělo za následek vytržení tisíců osadníků z jejich domovů, což by vedlo k dalšímu bezpráví učiněné na nevinných lidech. Tento fakt je argumentem pro izraelskou stranu, aby status quo, co se týče jejich setrvání na Západním břehu, nemohl být nikdy zpochybněn.

Dalším proklamovaným důvodem izraelské přítomnosti na Západním břehu je bezpečnost Izraele, která by při absenci na Západním břehu nemohla být zaručena. Tím se konflikt dostává do pomyslného „bludného kruhu“, ze kterého je možné uniknout pouze bilaterálními jednáními a velkorysými ústupky obou zúčastněných stran.

Americký prezident Barack Obama při návštěvě Izraele v březnu roku 2013 prohlásil: *„Práva palestinského lidu na sebeurčení musejí být uznána... Není správné, že palestinské dítě nemůže vyrůstat ve svém vlastním státě a žije v přítomnosti cizí armády, která má každodenní kontrolu nad pohybem jeho rodičů... Také není správné zabraňovat Palestincům v obdělávání jejich zemědělské půdy, omezovat pohyb studentů po Západním břehu; nebo přemísťovat palestinské rodiny z jejich*

*domovů. Jak okupace, tak vyhnání není řešením. Podobně jako Izraelci si vybudovali stát v jejich původní vlasti, tak i Palestinci mají právo být svobodní lidé ve své vlastní zemi.*²³⁶

²³⁶ *Barack Obama in Israel.* Dostupné z:
<http://www.economist.com/blogs/pomegranate/2013/03/barack-obama-israel>. 12. 4. 2013.

12 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Tištěná literatura

ČEJKA, M. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister, 2007. ISBN 978-80-87029-16-9.

ČEJKA, M. *Judaismus a politika v Izraeli*. Vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister, 2009. ISBN 978-808-7029-398.

EFRAT, E. *The West Bank and Gaza Strip: a geography of occupation and disengagement*. New York: Routledge, 2005. ISBN 04-153-8545-8.

GERLOFF, J. *Komu patří země Izrael? Židovské osady - válečný zločin, nebo naplnění dávných proroctví?*. Praha: Návrat domů, 2002. ISBN 80-725-5065-9.

HOURANI, A. H. *Dějiny arabského světa: od 7. století po současnost*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-807-4220-593.

CHAPMAN, C. *Čí je země zaslíbená?: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Praha: Volvox Globator, 2003. ISBN 80-720-7507-1.

JEŽOVÁ M., BURGROVÁ H. *Současný Blízký východ: politický, ekonomický a společenský vývoj od druhé světové války do současnosti*. Brno: Barrister, 2011. ISBN 978-808-7474-457.

LAHAV, Y. *Odvrácená tvář palestinsko-izraelských vztahů*. Praha: G plus G, 2006. ISBN 80-861-0391-9.

MAKDISI, S. *Palestine inside out: an everyday occupation*. New York: W.W. Norton, c2008. ISBN 03-930-6606-1.

MENDEL, M., MÜLLER, Z. *Svět Arabů*. Praha: Svoboda, 1989. ISBN 80-205-0030-8.

MENDEL, M. *Židé a Arabové: dialog idejí a zbraní*. Prachatice: Nakl. Rovina, 1992. ISBN 80-900810-3-7.

SACHAR, H. M. *Dějiny státu Izrael: pokračující krize mezi Izraelem a Palestinci*. Praha: Regia, 1999. ISBN 80-902-4844-6.

SCHULZE, K. E. *Arabsko-izraelský konflikt*. Brno: CPress, 2012. ISBN 978-802-6400-004.

SCHULZE, R. *Dějiny islámského světa ve 20. století*. Brno: Atlantis, 2007. ISBN 978-807-1082-842.

WARSCHAWSKI, M. *Otevřený hrob: krize izraelské společnosti*. Říčany: Orego, 2006. ISBN 80-867-4148-6.

Elektronické články

ABDULLAH, D. *An investigation into the transformation of Jerusalem after 1967*. London: Middle East Monitor, 2011. Dostupné z: <http://www.middleeastmonitor.com/downloads/briefing-paper/an-investigation-into-the-transformation-of-jerusalem-after-1967.pdf>. 1. 4. 2013.

ABU-AYYASH, A. *Israeli Regional Planning Policy in the Occupied Territories*. JSTOR. University of California Press. 1976. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536017>. 8. 2. 2013.

AMNESTY INTERNATIONAL. *Troubled waters - Palestinians denied fair access to water*. London: Amnesty International Publications, 2009. Dostupné z: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/MDE15/027/2009/en/e9892ce4-7fba-469b-96b9-c1e1084c620c/mde150272009en.pdf>. 15. 3. 2013.

COHEN, E. S. *Israel's West Bank Barrier: An Impediment to Peace*. JSTOR. American Geographical Society. 2006. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/30034143>. 17. 3. 2013.

Jewish Settlement in Occupied Territories. JSTOR. University of California studies. 1978. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536443>. 9. 2. 2013.

LEIN, Y. *Behind the Barrier - Human Rights Violations as a Result of Israel's Separation Barrier*. Jerusalem: B'Tselem, 2003. Dostupné z: http://www.btselem.org/download/200304_behind_the_barrier_eng.pdf. 16. 3. 2013.

LEIN, Y., WEIZMAN, E. *Land Grab: Israel's Settlement Policy in the West Bank*. Jerusalem: B'Tselem, 2002. ISSN 0793-520X. Dostupné z: http://www.btselem.org/download/200205_land_grab_eng.pdf. 8. 2. 2013.

MA'AN DEVELOPMENT CENTRE. *Apartheid roads: Promoting settlements, Punishing Palestinians*. Jerusalem, 2008. Dostupné z:

http://www.ochaopt.org/documents/opt_prot_maan_apartheid_roads_dec_2008.pdf. 15. 3. 2013.

MATAR, I. *Israeli Settlements in the West Bank and Gaza Strip*. JSTOR. University of California Press. 1981. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536048>. 8. 2. 2013.

MERIP REPORTS. *Survey of West Bank Settlements*. JSTOR. Middle East Research and Information Project. 1980. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/3012188>. 9. 2. 2013.

UNITED NATIONS. *Seven years after the Advisory Opinion of the International Court of Justice on the Barrier: The Impact of the Barrier in the Jerusalem area*. Dostupné z: http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_barrier_update_july_2011_english.pdf. 17. 3. 2013

Internetové zdroje

Barack Obama in Israel. Dostupné z: <http://www.economist.com/blogs/pomegranate/2013/03/barack-obama-israel>. 12. 3. 2013.

Briefing: Israeli Settlements and Outposts in the West Bank. Dostupné z: <http://middleeast.about.com/od/israelandpalestine/a/me080826.htm>. 12. 3. 2013.

Convention (IV) respecting the Laws and Customs of War on Land and its annex: Regulations concerning the Laws and Customs of War on Land. Dostupné z: <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>. 5. 4. 2013.

Elections in Israel January 2013. Dostupné z: http://www.mfa.gov.il/MFA/History/Modern+History/Historic+Events/Elections_in_Israel_January_2013. 5. 2. 2013.

Hebron today. Dostupné z: http://www.tiph.org/en/About_Hebron/Hebron_today/. 11. 3. 2013.

Hebron: Depopulation and Separation. Dostupné z: <http://www.fmep.org/maps/west-bank/hebron-depopulation-and-separation-may-2007>. 14. 4. 2013.

Israeli wall isolates Palestinian communities. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2012/12/20121225825178322.html>. 17. 3. 2013.

Israel must halt construction of West Bank settlements. Dostupné z: <http://www.amnesty.org/en/news/israel-must-halt-construction-west-bank-settlements-2012-12-03>. 12. 3. 2013.

Israel's fated bleak future. Dostupné z: <http://reasonradionetwork.com/20100510/israels-fated-bleak-future-john-j-mearsheimer>. 14. 4. 2013.

Israel's Withdrawal from Sinai 1979-1982. Dostupné z: http://www.theisraelproject.org/site/c.hsJPK0PIJpH/b.3599867/k.A4EA/Israels_Withdrawal_from_Sinai_19791982.htm. 12. 3. 2013.

Izraelská odvěta: 3000 bytů na Palestinských území. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/205731-izraelska-odveta-3000-bytu-na-palestinskych-uzemich/>. 12. 3. 2013.

Izrael vypověděl spolupráci s Radou OSN pro lidská práva. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/169726-izrael-vypovedel-spolupraci-s-radou-osn-pro-lidska-prava/>. 7. 4. 2013.

Jerusalem Maps. Dostupné z: <http://eng.ir-amim.org.il/?CategoryID=162>. 14. 4. 2013.

Land Expropriation and Settlements Statistics. Dostupné z: <http://www.btselem.org/settlements/statistics>. 12. 3. 2013.

Largest Jewish settlements in the West Bank. Dostupné z: <http://imeu.net/news/article0020045.shtml>. 12. 3. 2013.

Legal expert counts 469 (illegal) settlements in occupied West Bank and Jerusalem. Dostupné z: <http://www.australiansforpalestine.net/69721>. 14. 4. 2013.

Maps. Dostupné z: <http://www.btselem.org/maps>. 14. 4. 2013.

Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/mezinarodni-pakt-o-hospodarskych-socialnich-a-kulturnich-pravech.pdf>. 6. 4. 2013.

Nástroje na ochranu lidských práv - Mezinárodní listina lidských práv. Dostupné z: <http://www.osn.cz/lidska-prava/?kap=6&subkap=8>. 6. 4. 2013.

Occupation. Dostupné z: <http://www.icrc.org/eng/war-and-law/contemporary-challenges-for-ihl/occupation/index.jsp>. 5. 4. 2013.

O podstatě izraelsko-palestinského konfliktu. Dostupné z: <http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/sadi-shanaah.php?itemid=11240>. 11. 12. 2012.

O zabírání palestinských vodních zdrojů Izraelem. Dostupné z: <http://www.evropsky-rozhled.eu/o-zabirani-palestinskych-vodnich-zdroju-izraelem/>. 15. 3. 2013.

Oslo Map Outlining Areas A, B, and C. Dostupné z: http://www.thejerusalemfund.org/www.thejerusalemfund.org/carryover/maps/peace_oslo.html. 14. 4. 2013.

Palestine Liberation Organization. Dostupné z: <http://www.infoplease.com/encyclopedia/history/palestine-liberation-organization.html>. 28. 12. 2012.

Palestinians prepare to lose the solar panels that provide a lifeline. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/global-development/2012/mar/14/palestinians-prepare-to-lose-solar-panels>. 11. 3. 2013.

Population of Jewish settlements in West Bank up 15,000 in a year. Dostupné z: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/jul/26/jewish-population-west-bank-up>. 12. 3. 2013.

Route of the barrier around East Jerusalem. http://www.btselem.org/separation_barrier/jerusalem. 2. 4. 2013.

TIMELINE: Israel's Latest Escalation in Gaza. Dostupné z: <http://imeu.net/news/article0023227.shtml>, 4. 1. 2013.

The Allon Plan. Dostupné z: <http://fanack.com/countries/israel/in-depth/arab-israeli-negotiations/the-allon-plan/>. 14. 4. 2013.

The E1 plan and its implications for human rights in the West Bank. Dostupné z: http://www.btselem.org/settlements/20121202_e1_human_rights_ramifications. 1. 4. 2013.

The Israeli-Palestinian Interim Agreement (Oslo II.). Dostupné z: <http://www.acpr.org.il/publications/books/44-Zero-isr-pal-interim-agreement.pdf#page=3&zoom=auto,0,23>. 10. 2. 2013.

Third of settlements built on land seized for 'security purposes'. Dostupné z: <http://www.haaretz.com/print-edition/news/third-of-settlements-built-on-land-seized-for-security-purposes-1.239485>. 13. 3. 2013.

United Nations Security Council. *Resolution 242.* Dostupné z: <http://unispal.un.org/unispal.nsf/0/7D35E1F729DF491C85256EE700686136>. 28. 12. 2012.

Villages not connected to a water network. Dostupné z: http://www.btselem.org/water/without_running_water. 15. 3. 2013.

Všeobecná deklaráce lidských práv. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>. 6. 4. 2013.

West Bank Separation Barrier. Dostupné z: <http://www.fmep.org/maps/west-bank/west-bank-separation-barrier-april-2007>. 14. 4. 2013.

Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů. Dostupné z: http://www.cervenkyriz.eu/cz/mhp_knihovna/zenevske_umluvy.pdf. 5. 4. 2013.

13 RESUMÉ

This bachelor thesis deals with the development of the territorial occupation of The West Bank since 1967 up to the present. The thesis contains a brief summary of the Jewish/Israeli-Palestinian history of the conflict which has begun with an idea of the Zionism in 19 century but mainly deals with the Israeli territorial occupation of The West Bank. It is constituted: by the construction of the Israeli settlements located on disputable land and settlement policy in the West Bank; methods of land acquisition which are in many times used for Israeli constructions; question of the water resources; construction of the Israeli West Bank barrier and separation roads which are splitting Palestinian land to many separated pieces. These practices have a determininal effect on life of ordinary Palestinians and break the International conventions and laws. State Israel is not concerned by these repercussions and claim that everything is in interest of the Israeli security. The conflict seems like a „never ending story“ because neither of the sides of the conflict do not want to do a compromise. Due to this situation in the West Bank we can ask the questions: To where is the Israeli-Palestinians conflict going and whether is any possibility to successfully resolve the controversial conflict?

14 PŘÍLOHY

Příloha č. 1:

Přehledný vývoj palestinského území

Zdroj: *Legal expert counts 469 (illegal) settlements in occupied West Bank and Jerusalem.*

Dostupné z: <http://www.australiansforpalestine.net/69721>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 2:

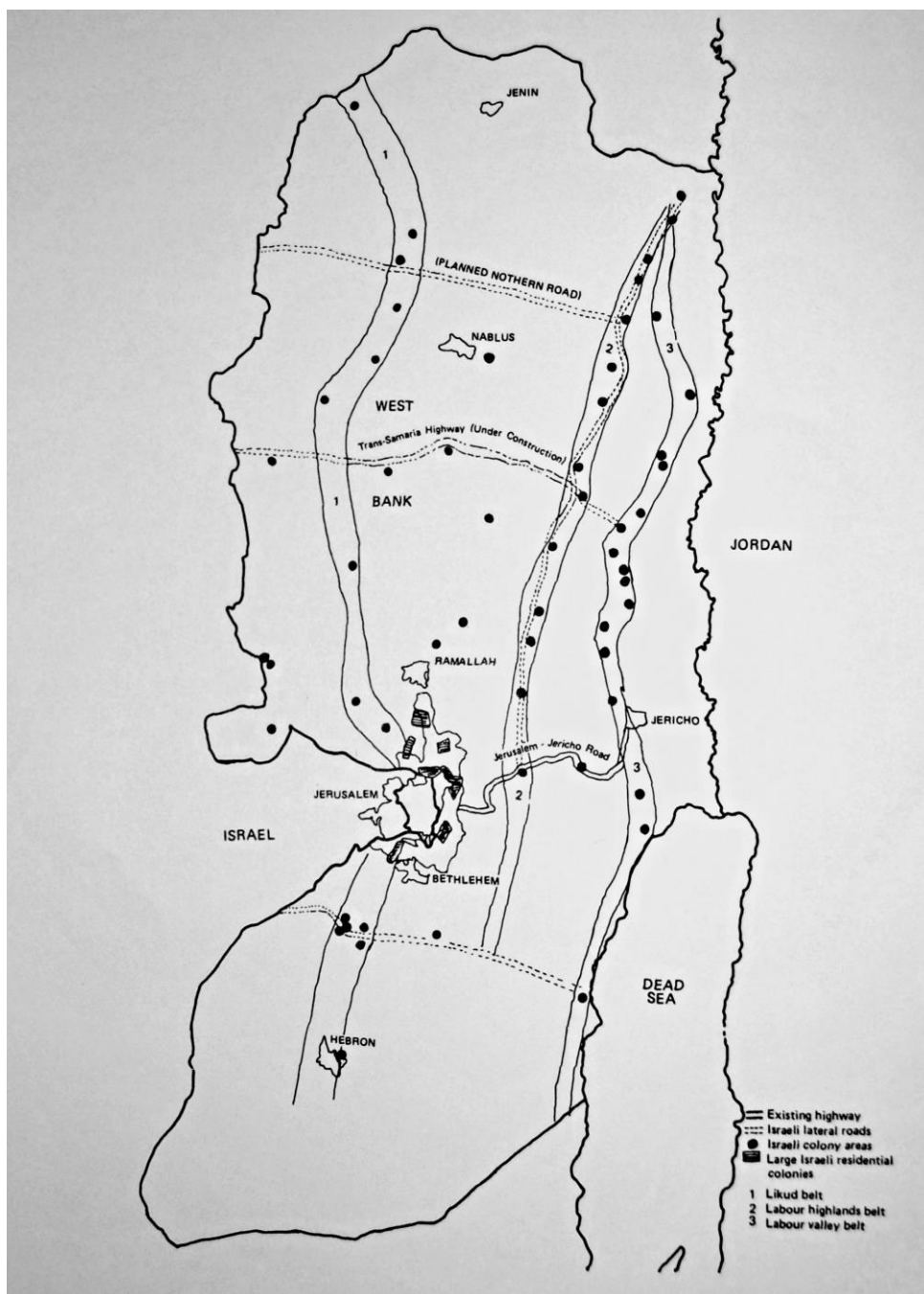
Mapa Allonova plánu (1967)

Zdroj: *The Allon Plan*. Dostupné z: <http://fanack.com/countries/israel/in-depth/arab-israeli-negotiations/the-allon-plan/>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 3:

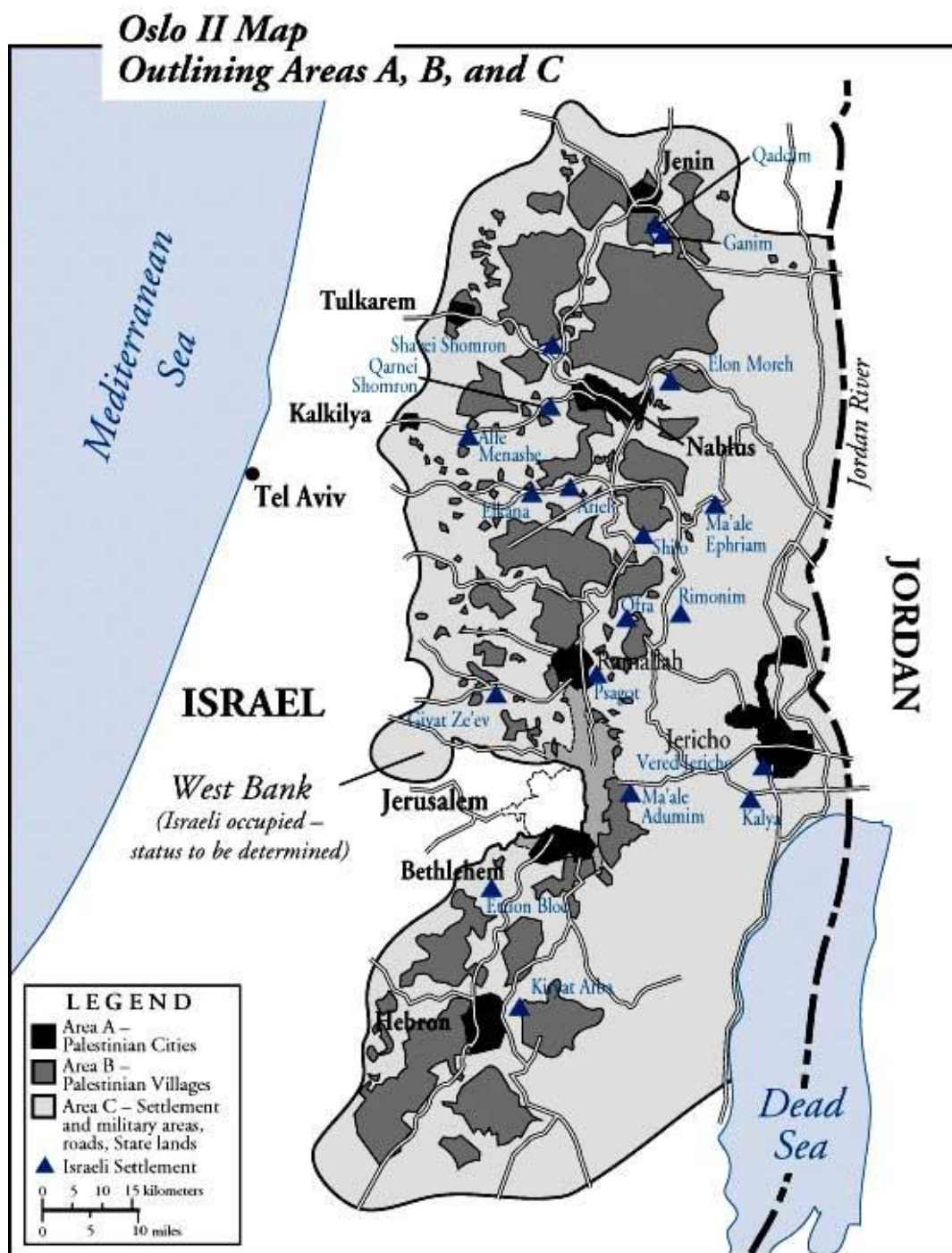
Mapa osadnických bloků dle: *Allonova plánu* (pás č. 3), *Labouristů* (pás č. 2) a *Likudu* (pás č. 1)

Zdroj: MATAR, I. *Israeli Settlements in the West Bank and Gaza Strip*. JSTOR. University of California Press. 1981. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2536048>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 4:

Mapa z Oslo II. (1995)

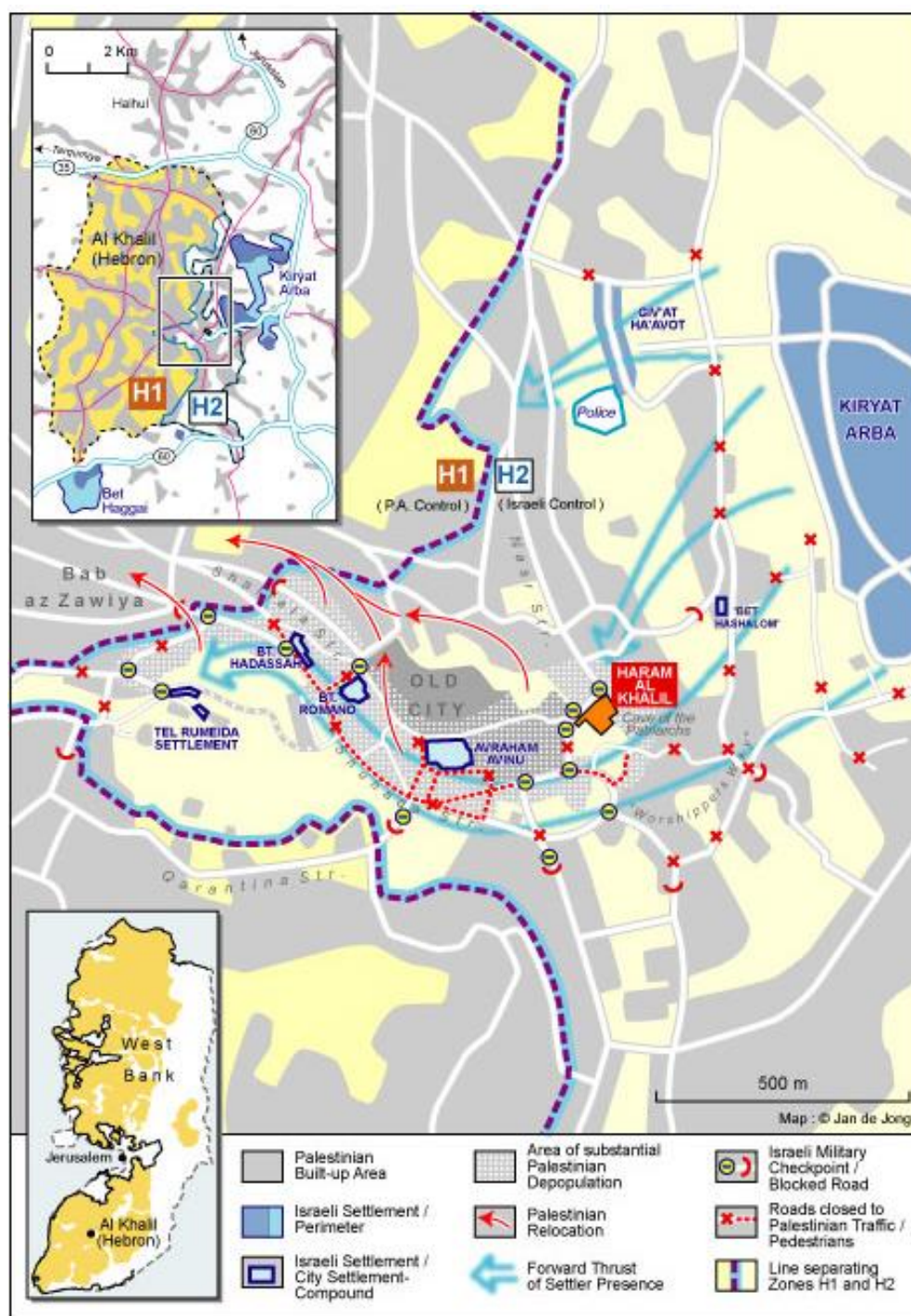
Zdroj: Oslo Map Outlining Areas A, B, and C. Dostupné z:

http://www.thejerusalemfund.org/www.thejerusalemfund.org/carryover/maps/peace_oslo.html.

14. 4. 2013.

Příloha č. 5:

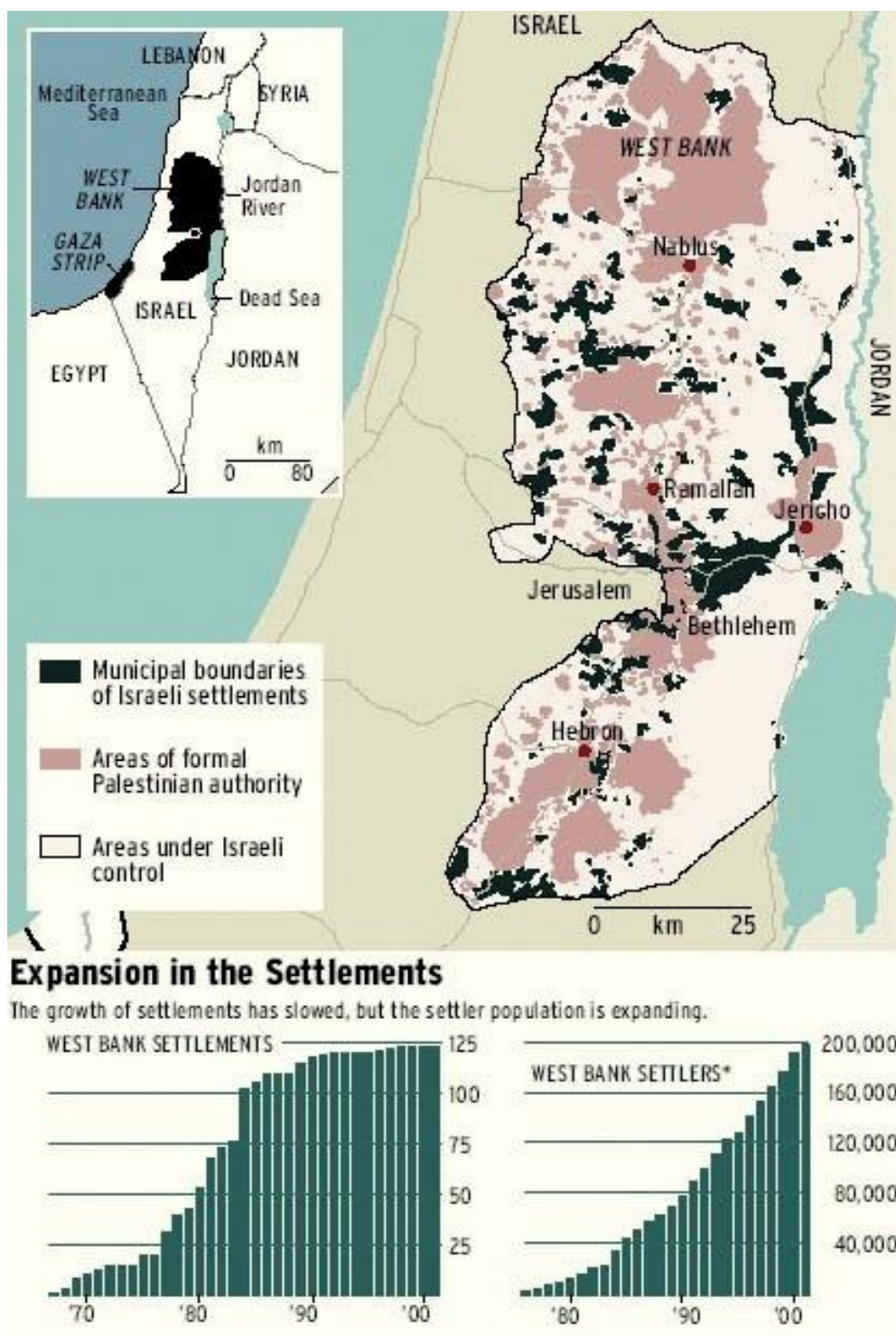
Mapa rozdělení Hebronu na část H1 a H2 (1997)

Zdroj: *Hebron: Depopulation and Separation*. Dostupné z: <http://www.fmep.org/maps/west-bank/hebron-depopulation-and-separation-may-2007>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 6:

Mapa současné podoby osad na Západním břehu

Zdroj: *Israel's fated bleak future*. Dostupné z: <http://reasonradionetwork.com/20100510/israels-fated-bleak-future-john-j-mearsheimer>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 7:

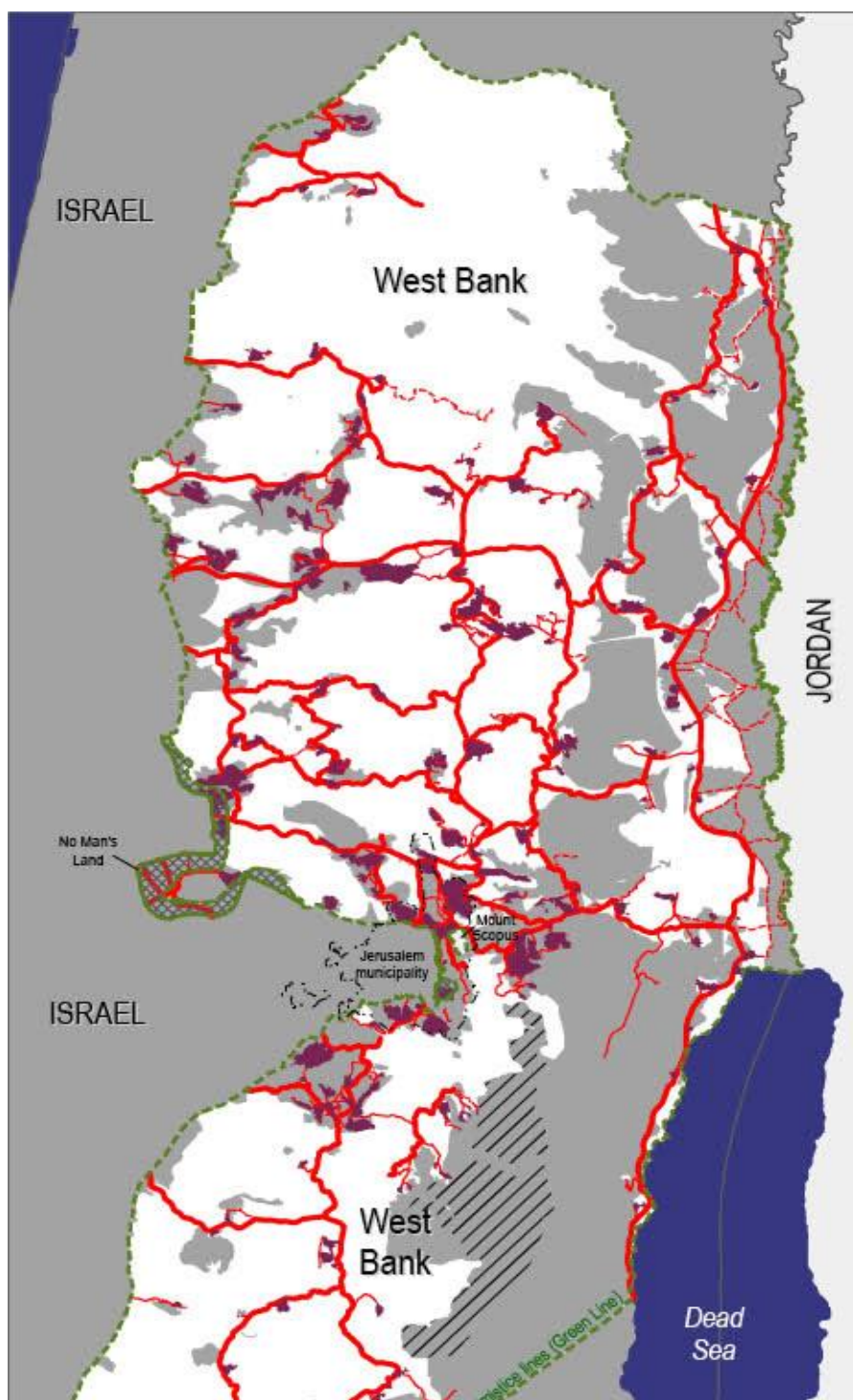
Fotografie osady Har-Choma nacházející se v městských hranicích Jeruzaléma

Zdroj: Archiv autorky. Březen 2013.

Příloha č. 8:

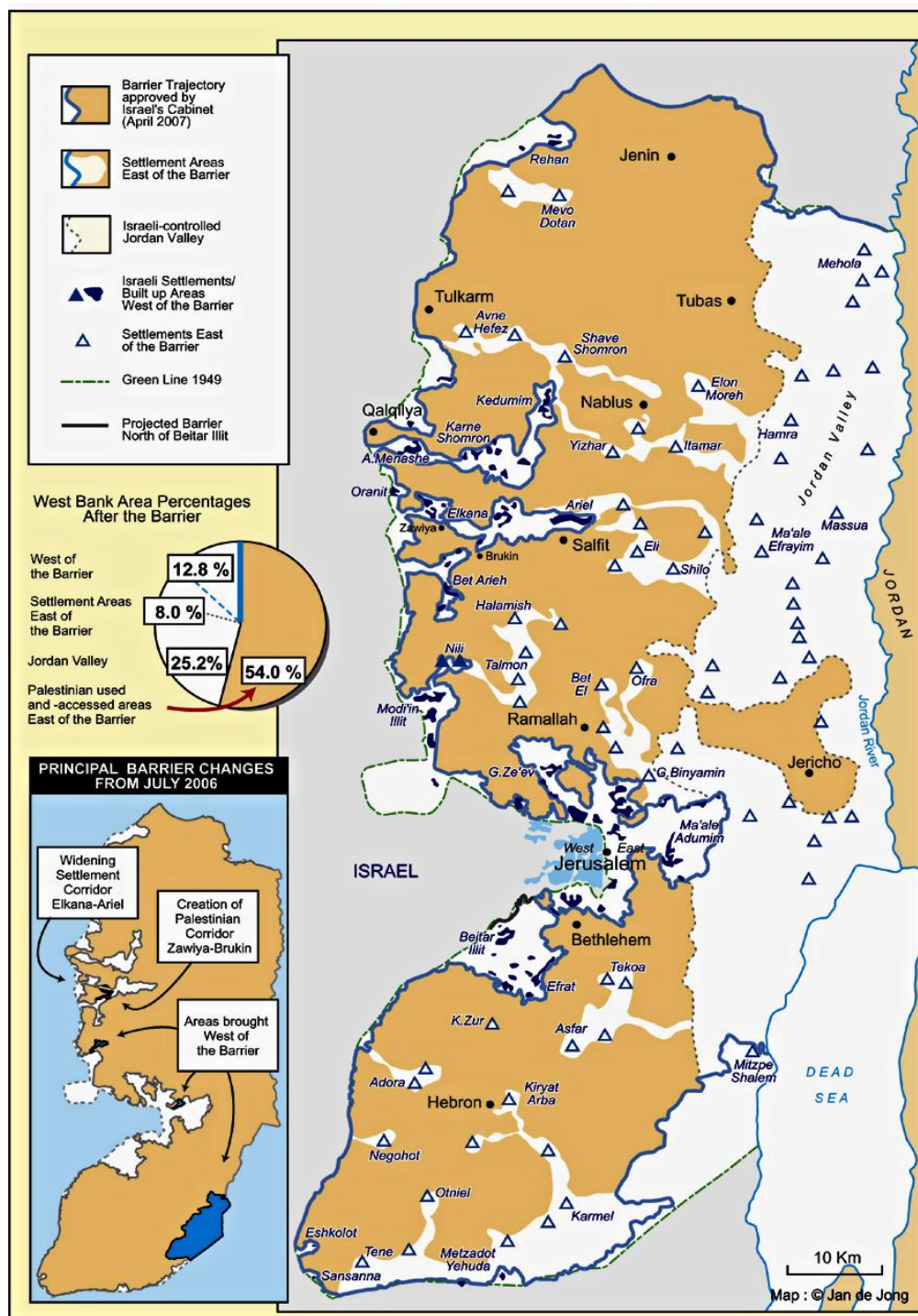
Mapa separátních izraelských komunikací Západního břehu

Zdroj: MA'AN DEVELOPMENT CENTRE, ref. 157., s. 4.

Příloha č. 9:

Mapa trasy separační bariéry na Západním břehu

Zdroj: *West Bank Separation Barrier*. Dostupné z: <http://www.fmep.org/maps/west-bank/west-bank-separation-barrier-april-2007>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 10:

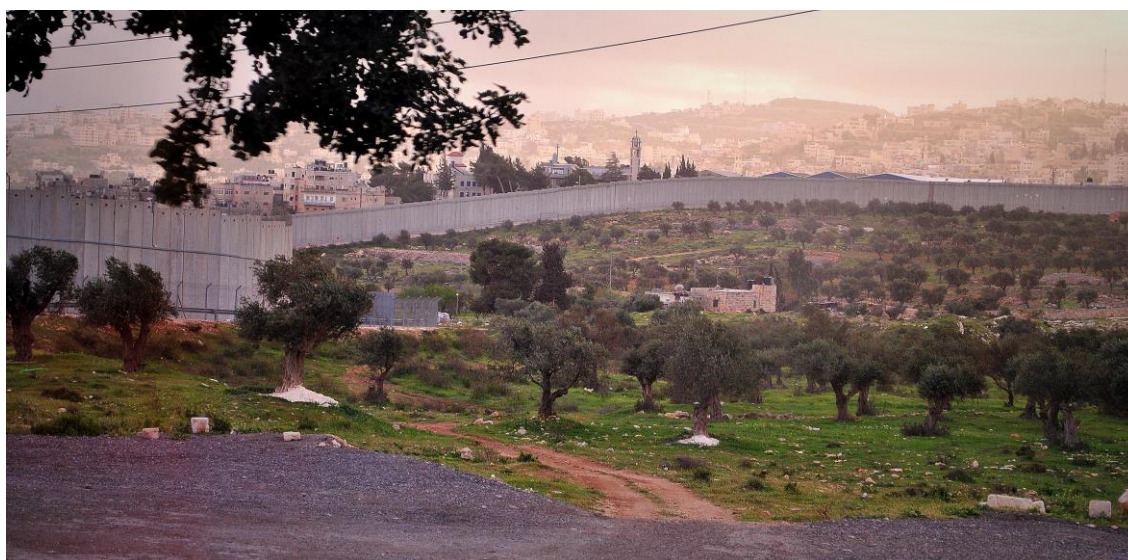
Mapa bariéry tvořící enklávu z palestinského města Qalqilíja

Zdroj: Maps. Dostupné z: <http://www.btselem.org/maps>. 14. 4. 2013.

Příloha č. 11:

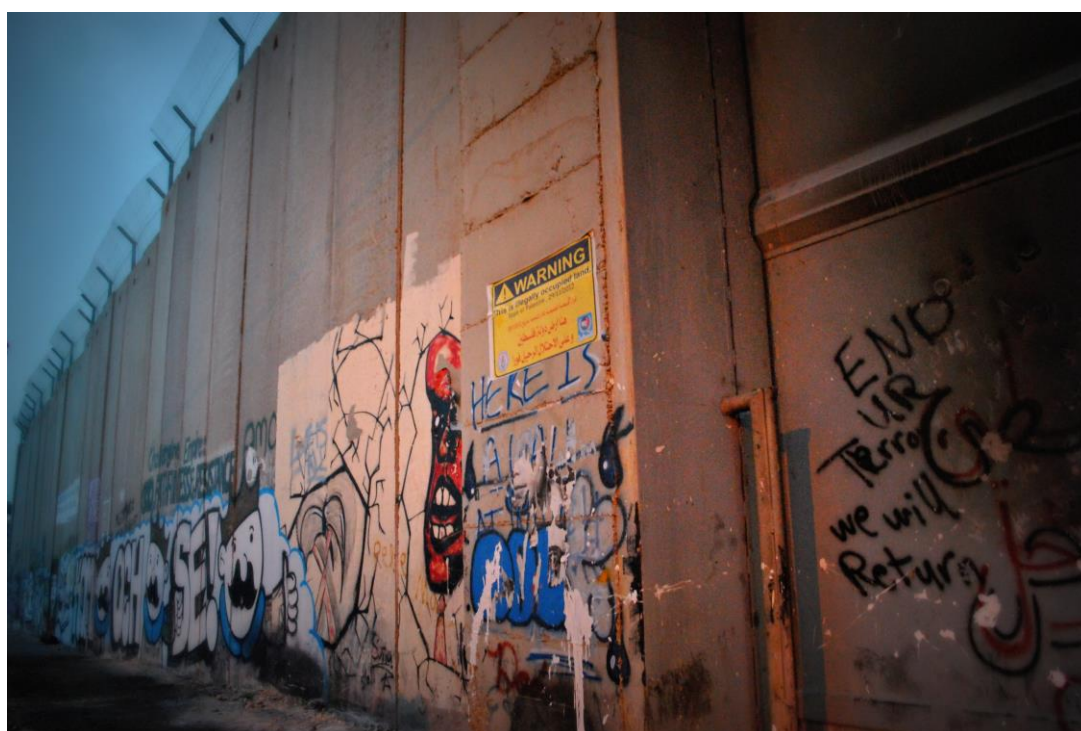
Fotografie bariéry dělící Východní Jeruzalém a Betlém

Zdroj: Archiv autorky. Březen 2013.

Příloha č. 12:

Fotografie separační bariéry v Betlémě, která bývá Palestinci na protest proti izraelské okupaci zapalována.

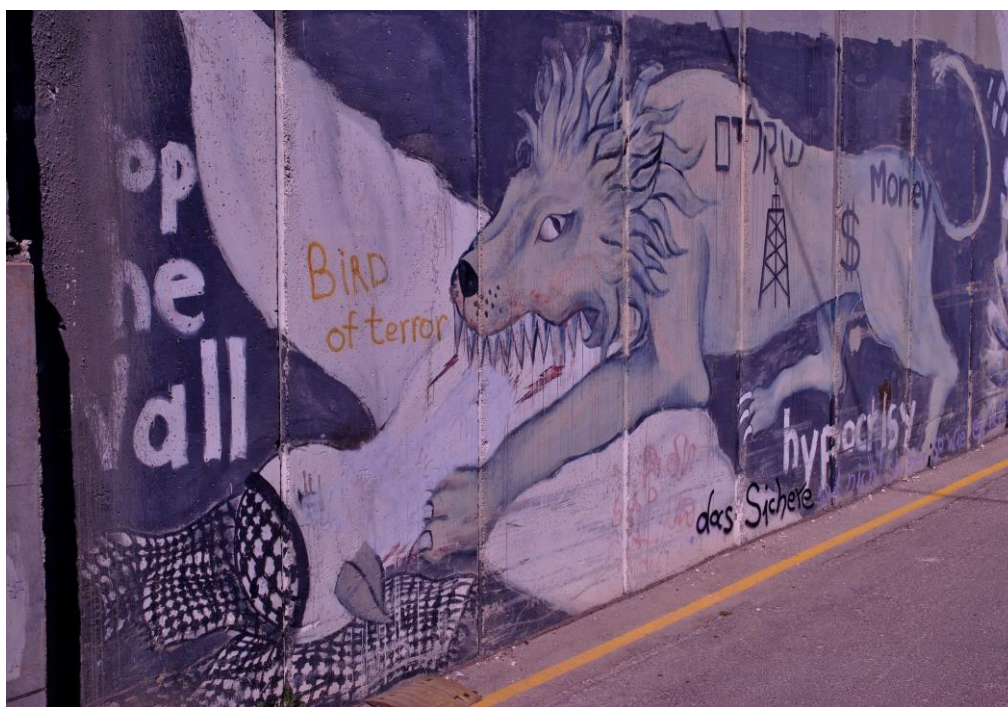

Zdroj: Archiv autorky. Březen 2013.

Příloha č. 13:

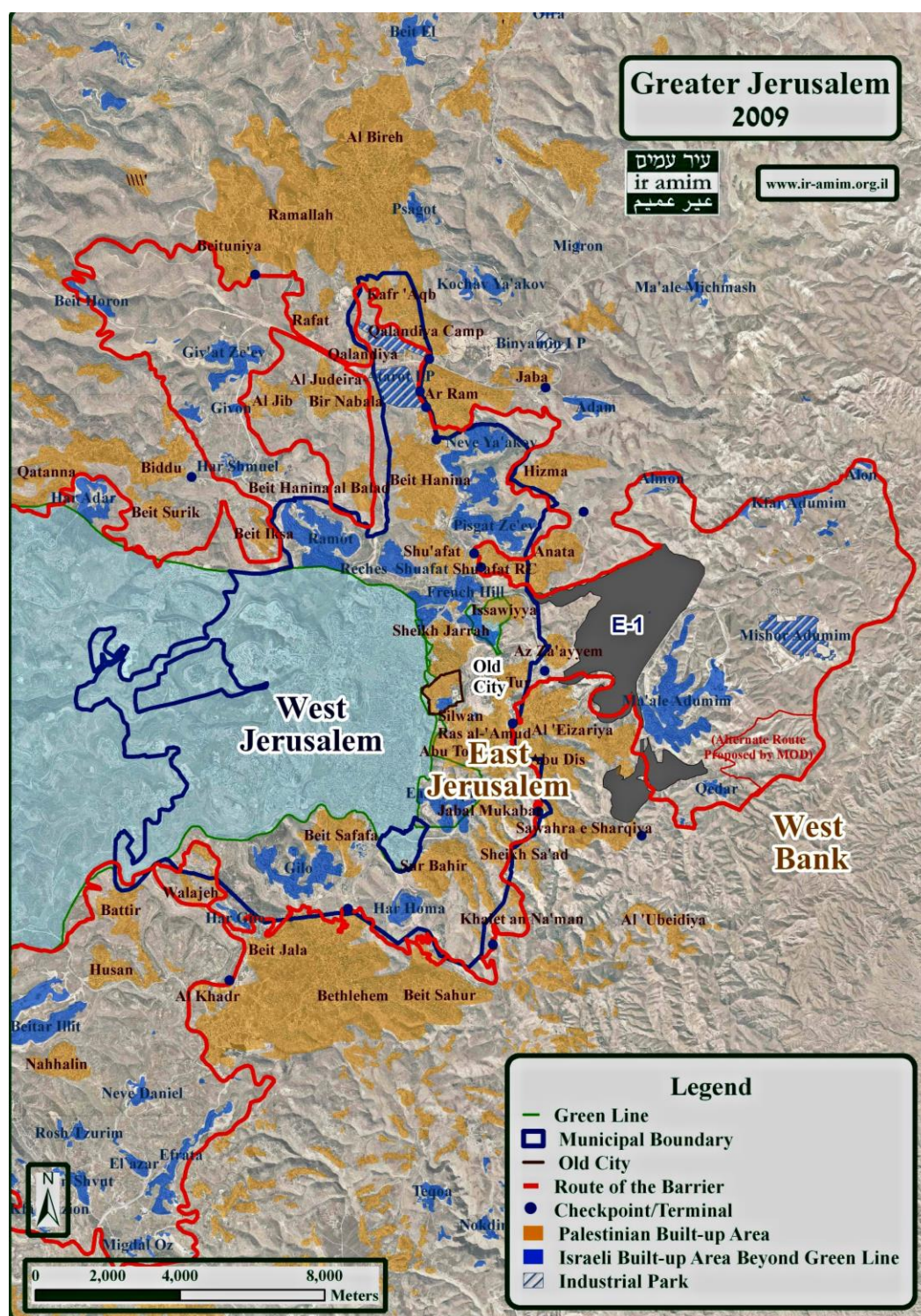
Fotografie separační bariéry sloužící jako podklad pro pouliční umění

Zdroj: Archiv autorky. Březen 2013.

Příloha č. 14:

Mapa Většího Jeruzaléma

Dzroj: Jerusalem Maps. Dostupné z: <http://eng.ir-amim.org.il/?CategoryID=162>. 14. 4. 2013.